

List izdaja republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti SRS - Izhaja štirinajstredno med šolskim letom - Ureja uredniški odbor, odgovorna urednica Neža Maurer. Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/1, telefon 315-585 Ljubljana, Naslov uprave: Nazorjeva 1/1, telefon 22-284 - Poštni predal 355-VII.
Letna naročnina: 20 din za posameznike, za šole in druge ustanove 40 din - Št. tek. računa: 501-8-26/1.
Tiska ČZP Ljudska pravica

LJUBLJANA, 31. MARCA 1972
LETO XXIII. - ŠT. 7

PROSVETNI DELAVEC

LIST DELAVCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

DISKRIMINACIJA PREDMETNIH UČITELJEV: DA ALI NE?

Resnica tega trenutka - tako bi lahko imenovali prikaz podatkov, ki ga je podal na seji izvršnega odbora republiškega odbora za vzgojo in izobraževanje Sindikata delavcev družbenih dejavnosti (14. marca) predsednik izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti SRS Ludvik Zajc, ko je udeležence seznanil s finančnim položajem šolstva v letu 1972. Prav tako resnično kot številke o odmerjenem denarju (ne glede na potrebe) je tudi to, da morajo temeljne izobraževalne skupnosti za sedaj pozabiti na lepe načrte o modernizaciji in nadaljnjem razvoju šolstva in se le nekako pretolči skozi hudo sušno leto: le 20% več bo denarja za materialne izdatke (kar ne krije niti dosedanjih podražitev), za vsako ceno bo treba izpeljati sprejeti socialni program (različne oblike denarne pomoči učencem in študentom) itn.

Raziskovalno dejavnost in še marsikaj drugega bo treba občutno skrajšati, za nove investicije ne bo ostalo ničesar. Osebnih dohodki bodo znašali 95% sklenjenih (lanskih) samoupravnih sporazumov, kot so odločili pristojni republiški organi. To bo za učitelje sprejemljivo če... Seveda, če bodo taki osebni dohodki tudi druge in če ne bodo cene le preveč podivjale. Vprašanje je celo, ali bodo teh 95% sploh lahko povsod zagotovili? Za kredo je vendarle treba poskrbeti najprej. Veliko takih vprašanj smo slišali na seji, ni pa bilo odgovorov. Najbrž se vse do danes nihče ne ve zanje.

Nič čudnega torej, če prosvetni delavci v teh razmerah niso povsem zadovoljni. Spet lahko pričakujemo povečan beg v druge poklice, nezadovoljstvo vpliva na izobraževalno in vzgojno delo.

ZA ENAKO VRSTO DELA - ENAKO PLAČILO?

Učitelje z višjo izobrazbo pa žuli še nekaj drugega. Menijo

namreč, da v sprejetih samoupravnih sporazumih njihovo delo ni bilo pravilno ovrednoteno. Bili naj bi namreč v sredini med učitelji s srednjo in visoko izobrazbo. V razmerju, uveljavljenem za večino vzgojnoizobraževalnih zavodov, je postavljeno: 220:250:312. Zato je bilo na republiški odbor naslovljenih že več protestov: prizadeti učitelji menijo, da je sindikat tudi (ali povsem) kriv za to, kar se jim je zgodilo.

Odbor je te očitke odločno zavrnil. Opozoril je na načelo, sprejeto že z zakonom o financiranju: posamezne kategorije v šolstvu naj se vrednotijo enako kot v drugih dejavnostih. (Veliko prizadevanj prosvetnih delavcev in sindikata je bilo potrebnih, da je načelo v zakon sploh prišlo!) V samoupravnih sporazumih je sedaj to načelo uresničeno. Tipični indeksi za posamezne stopnje izobrazbe v vseh dejavnostih so namreč: 213 : 250 : 313 (pregled v Katalogu 3, dodatnih 7 točk za učitelja s srednjo izobrazbo je utemeljeno zaradi petletnega šolanja in večje zahtevnosti dela).

Komisije, ki so pripravile osnutke sporazumov za posamezne vrste vzgojnoizobraževalnih zavodov, so se s temi razmerami strinjale. Edino za osnovne šole je komisija predložila za višjo izobrazbo 10 točk več (260) in za visoko nekoliko manj (310). Ker predlaganih sprememb ni posebej utemeljila, niso mogle biti upoštevane pri potrditvi sporazuma.

Nekaj pa je vendarle res: v vseh drugih dejavnostih opravljajo delavci z višjo izobrazbo praviloma manj zahtevno in odgovorno delo kot tisti z visoko. Predmetni učitelj in profesor npr. v višjih razredih osnovnih šol; pa v resnici opravlja enako vrsto dela in sta zanj tudi enako odgovorna. Razložek v osebnem dohodku je kljub temu utemeljen zaradi daljše študijske dobe in kakovosti profesorjevega dela, ki je praviloma bolj

še. Zaradi prej omenjenega dejavnika (ki ob načelu nagrajevanja gotovoda ni nepomemben) pa bi bilo verjetno prav, da bi bila ta razlika nekoliko manjša kot drugod. Zato je odbor sprejel priporočilo, naj komisija sproži postopek za spremembo samoupravnega sporazuma za osnovne šole in predlaga zvišanje za predmetne učitelje. Poudarili pa so, da mora biti predlog skrbno in vsestransko utemeljen, sicer gotovo ne bo prodrl (gre za odnos do drugih delavcev z višjo izobrazbo).

Jasno je, da kakršnekoli spremembe v samoupravnih sporazumih sploh ni preprosto doseči; z njo se morajo strinjati vse podpisnice, sindikat in verifikacijska komisija.

Na drugo možnost, po kateri bo mogoče doseči kak premik, je opozoril podpredsednik republiškega odbora Slavko Grčar: - Tudi v nekaterih drugih dejavnostih so delavci z višjo izobrazbo, ki opravljajo zahtevnejše delo in zato tudi niso zadovoljni s sedanjim vrednotenjem. Prav zato bo sindikat v prihodnjem obdobju, ko bo treba že zaradi ustavnih sprememb dopolniti veljavne sporazume, to vprašanje posebej proučil.

Po mnenju odbora pa izboljšanje položaja ene izobrazbene kategorije nikakor ne bi smelo iti na račun drugih.

Več razpravljalcev je poudarilo, koliko pomenijo za osnovno šolo tudi učitelji z visoko izobrazbo. Prav z zaposlovanjem profesorjev v osnovnih šolah lahko dosežemo v pedagoškem delu kakovostne spremembe. Preživela je miselnost o tem, da so za delo na tej stopnji učitelji s srednjo in višjo izobrazbo ustrežnejši od profesorjev. Še več: trde, da prihajajo iz šol, kjer so v višjih razredih zaposleni profesorji, učenci veliko

bolje pripravljeni za srednjo šolo kot od tam, kjer takih kadrov ni. In vendar je res, da še danes ponekod „ne potrebujejo“ učiteljev z visoko šolo, ogibajo se psihologov, pedagogov itn.

KAKŠEN SISTEM NAPREDOVANJA?

Razpravo o napredovanju učiteljev so na seji izvršnega odbora za vzgojo in izobraževanje imenovali „pripravljalno“ glede na to, da je izdelava takega sistema nadvse zahtevna in odgovorna naloga, ki jo morajo študijsko pripraviti ustrezne strokovne institucije.

Nova je bila vest, da pripravljata Zveza pedagoških društev Slovenije in zavod za šolstvo SRS predlog za sistem napredovanja učiteljev, ki naj bi bil smiselno vključen v celotni sistem permanentnega strokovnega izpopolnjevanja učiteljev. Ožji posvet na to temo bo sklical republiška izobraževalna skupnost, udeležili pa se ga bodo predstavniki vseh republiških organov in družbenopolitičnih organizacij. Šele potem, ko bo izvršni odbor za vzgojo in izobraževanje prejel ustrezno gradivo in dokumentacijo, bo lahko bolj natanko razpravljalo o tej problematiki.

Predlagajo, naj bi že v tem šolskem letu sestavili merila za podelitev naziva učitelj - mentor. To bi bila prva stopnica moralnega in družbenega priznanja za delo prizadetejših učiteljev. Menijo, da je v vsaki stroki najmanj 5 do 10% takih, ki so si z dosedanjim delom in poštrevnostjo napredovanje že zdavnaj zaslužili. Tem ga bo treba priznati brez dolgotrajnih „procedur“ in v ta namen že za prihodnje leto zagotoviti potreben denar.

MARJANA KUNEJ

Predstojnica posebne šole za slušno prizadete v Mariboru - Margerita Stojko-Rogelj in njeni mladi varovanci: Andrejka, Marjan in Florjana

ŠE VEDNO PO STAREM: knjige in predavanja

Po novem predmetniku bomo pričeli s poukom biologije in zemljepisa v petem, s poukom zgodovine v šestem, fizike in kemije pa v sedmem razredu. Pri navodilih k učnemu načrtu za biologijo, zemljepis in zgodovino piše v uvodu oziroma uvodnih učnih enotah, pri katerih naj bi učitelj nekako pripravil učence na novi učni predmet in zbudil zanj zanimanje. Praksa kaže, da se učenci držijo učne knjige, ki v svoji sistematiki prične s splošnimi pojmi. Mnogi predavatelji se tako poglabljajo v teoretska razlaganja o svojem učnem predmetu, da porabijo za uvodno pojasnila po več učnih ur, celo tednov. V dnevnik navadno vpišejo: „Uvodna poglavja“. Čemu bi lahko zapisali oceno: „Nepripravljen na pouk!“ Učenci ne vedo, kaj bi pričeli z množico novih pojmov in česa se morali naučiti. Za prvo učno uro naj bi se vsak učitelj ne „predavatelj“ - temeljito pripravil. Ne le za splošna poglavja, temveč za konkretno učno snov, ki bi učence pritegnila in zbudila zanimanje: v biologiji, fiziki in kemiji s poskusom, v zemljepisu in zgodovini pa naj bi opozoril na posebnosti domačega kraja ali muzeju. Učenci pa se morajo do prihodnje učne ure novo snov tudi naučiti, pri čemer je potrebna kontrola. Pri navodilih za zgodovino je sicer omenjeno, da bi a uvod zadostovali dve učni uri. Namesto uvodnih poglavij o imenu učnega predmeta in učnih sredstvih ob pričetku pouka, ko učenci o samem predmetu še ničesar ali malo vedo, bi bilo bolje za vse predmete to, kar je navedeno v učnem načrtu za fiziko v sedmem razredu, da ob koncu šolskega leta v sklepni učni enoti učenci z učiteljevo pomočjo pripravijo povzetek celotne obravnavane učne snovi. Ugo-ove naj, kaj jim to znanje pomeni, kje in kako ga bodo lahko uporabili. Morda bo kdo odgovarjal, češ, s tem grešimo proti sistematiki v zgradbi učne snovi, kakor je nakazana v učbenikih. Učiteljeva skrb je, da izbere tako učno enoto, da

se pozneje sama po sebi vključi v celotno zgradbo učne snovi za tisti razred. Sicer pa v navodilih pri zemljepisu in zgodovini ugotavlja, da učitelj in učbenik nista edini vir učenčevega znanja.

Ob uvedbi novega predmetnika in novega načrta se nam tudi nudi priložnost, da globlje posežemo v vsebinsko plat učnega in vzgojnega dela na naših osnovnih šolah, ker dosedanje organizacijske spremembe niso veliko prispevale k zboljšanju pouka in učnih uspehov. Še vedno sta učbenik učiteljevo predavanje glavna vira učenčevega spoznavanja zakonitosti v naravi in družbi. Čas je že, da bi pri pouku uporabljali znanstvene metode raziskovalnega dela, prilagojene psihičnim in fizičnim zmogljivostim učencev. Pred nekaj leti so absolventi srednjih šol pod vodstvom znanstvenikov preučevali floro in favno na ljubljanskem barju. Ob koncu raziskav so dijaki izjavili: „Če bi se mi tako učili v šoli, bi vsaj nekaj znali.“ V šoli se učijo botaniko in zoologijo iz knjig. Ko pride absolutno osnovne, pa tudi srednje šole v gozd, komaj loči hrast od bukke ali smreke. Razliko med smreko in jelko poznajo le redki, da o uporabni vrednosti lesa teh drevesnih vrst niti ne govorimo. V učbenikih je nauk o rastlinah in živalih lepo razvrščen po razvojnih stopnjah; na polju, travniku in v gozdu pa je vse pomešano in zdi se, da se učitelji boje zaiti v tako zmešnjavo, kjer bi jih učenci z vprašanji o tem in onem znali spraviti v zadregu. Toliko govorimo o ustvarjalnem delu pri pouku. Prav pri navedenih predmetih lahko da učitelj pobudo za samostojno delo posameznih učencev in skupin, ki po določenem načrtu preiskujejo razvoj rastlin in življenja živali, kar ne traja samo eno učno uro; zato bi moral biti tudi učitelj raziskovalec vsaj za določen ožji del svoje stroke. Učne ure v naravi - ne ekskurzije ali izlete - je treba skrbno pripraviti, da vsak učenec in vsaka skupina

(Nadaljevanje na 3. strani)

UČNI NAČRTI

Izredno pomembna seja strokovnega sveta zavoda za šolstvo, dne 14. marca, je nedvomno lahko deležna vse naše pozornosti, saj je postala potrdilo in priznanje zavodu za šolstvo za izpolnitev težke in odgovorne naloge: sestave predmetnika in učnih načrtov za osnovno šolo. Zavod za šolstvo je s svojimi komisijami pripravil do maja 1971 osnutke predmetnika in učnih načrtov in jih predložil v razpravo strokovnemu svetu zavoda. Vse gradivo je bilo poslano še v razpravo osnovnim šolam, pedagoškima akademijama, vsem visokošolskim zavodom, ki usposablajo učitelje tudi za osnovno šolo, in vsem strokovnim društvom. Ota osnovna dokumenta, ki nakazuje status, vsebinsko in organizacijsko usmerjenost osnovne šole (uvodni del s predmetnikom ter gradivo o življenju in delu šol), so prejele v razpravo vse republiške družbenopolitične organizacije. Razpravljalci so se odzvali s svo-

imi pripombami in mnenji, ki so jih poslali komisiji, pa tudi članki v tisku. Od 428 popolnih šol, ki vključujejo vse podružnične šole, jih je 244 (57%) poslalo svoje pripombe, 184 (43%) šol pa je navedlo, da se s predlaganim osnutkom strinjajo. Pripombe so poslali še visokošolski zavodi, strokovna društva in družbenopolitične organizacije; (15 od 35 tistih, ki jim je bilo poslano gradivo).

Vsa prizadevanja, poštrevnostno delo s skupno odgovornostjo vseh strokovnjakov, posameznih komisij, centralne komisije in celotnega zavoda za šolstvo se je stekalo v en sam cilj: iskanje najboljših rešitev za posodobljanje naše šole, ki naj bi zajemalo: - spominsko razbremenitev otroka, reduciranje učnega gradiva v korist razvijanja otrokovega mišljenja, povezovanje šole z otrokom in življenjem - šola naj bi postala otroku veselje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Redni razpis

PROSTIH DELOVNIH MEST

Letošnji redni razpis prostih delovnih mest bo izšel v Prosvetnem delavcu 14. aprila.

UČNI NAČRTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

gospodinjstva pouka. Deklarirana načela obstajajo, uresničimo jih tudi v praksi.

Direktor zavoda za šolstvo SRS Boris Lipužič je pohvalil delo komisij in centralne komisije pri zavodu in podprl predlog, da se ne bi povečalo število 25 ur tedensko v petdnevnem delovnem tednu. Pojasnil je, da bi bilo s tem olajšano organiziranje prostovoljnih dejavnosti v enozimskem pouku. „Ne smemo izhajati iz klasičnih pogledov pojmovanja, koliko ur ima predmet tedensko, ampak moramo biti prožni, racionalnejši, v skladu s sodobno tehnologijo,“ je dodal direktor Boris Lipužič. Pouk naj bi organizirali sistematično: obstajali naj bi 1 1/2 umi tedenski predmeti, tako da bi imel posamezni predmet v semestru različno število ur. Tedenski predmetnik naj ne bo enak za zimski in za letni čas. V razpravi se je pojavilo vprašanje, kako doseči, da bi učni načrti zaživeli v naših šolah. Odgovor: v motiviranju in pritegnitvi učiteljev s pomočjo eksperimentalnih šol. Namestnik republ. sekretarja za prosveto in kulturo Roman Oberlintner je izrazil priznanje in pohvalo vsem, ki so sodelovali pri sestavi predmetnika in oceril delo kot pozitivno izvršeno s strani vseh vidikov. „Nov, kompleksnejši koncept osnovne šole je izpolnjen pozitivno in uspešno, ostaja vprašanje, kako je to možno uresničiti,“ je končal mgr. Roman Oberlintner. Predsednik Miro Lužnik je pripomnil, da vse, kar je predvideno za nižje razrede se ne bo pripravljeno v šolskem letu 1972/73, ker je to nemogoče. Jasno pa je, po njegovem mnenju, da ne glede na pomanjkljivo materialno stanje (priročniki, učbeniki, dodatni material) ne smemo dati nezaupnice našim učiteljem. Prav o teh težavah, glede na nove priročnike in učbenike je spregovoril prof. Tine Oreš, ki je med drugim povedal zanimivo misel: ali lahko učitelj, ki je „modeliran“ ob starih učbenikih, uči po novem načrtu? Razprava se je nadaljevala zelo živahno v smeri skrčenja učnih ur na 25 tedensko, kar še ni bilo doseženo pri višjih razredih. Posebej so se člani strokovnega sveta opredeljevali za odnos do srbohrvaškega jezika in do položaja italijanskega jezika v obmorskih krajih ter o odstopanju novega predmetnika od izbirnih predmetov – likovnega in glasbenega. Novi predmetnik pa ni odstopil od izbirnosti pri tehničnem in gospodinjstvem pouku. Vsak predmet, ki je izbiran, postane ob izbiri obvezen za ves čas šolskega pouka.

nja. O posameznih nazivih predmetov in o učnih načrtih bodo sklepali na naslednjih sejah. Iz razprave lahko povzamemo naslednja stališča in sklepe:

- delo je bilo demokratično in solidno opravljeno, gradiva pa dobro pripravljena
- strokovni svet vztraja pri svojih načelnih izhodiščih
- vztraja na omejevanju fonda na 25 ur tedensko
- iz javne razprave je povzel izhodišča kot argumente, ki so jih predlagali s pojasnili (najprej obveščanje od spodaj navzgor, sedaj nasprotno)
- pri pojasnilih k predmetniku za slovenske šole na obalnem območju črtati italijanščino (ne, bo obvežen predmet, ampak izbiran)
- podprl je srbohrvaščino v predmetniku (ne le politična, tudi družbena potreba)
- k predmetniku za 5. r. ni spreminjalnih predlogov;
- k predmetniku za 6. r. ena ura manj glasbenega pouka tedensko;
- k predmetniku za 7. r. ena ura manj tehničnega pouka tedensko;
- k predmetniku za 8. r. pol ure manj zemljepisa tedensko; pol ure manj biologije tedensko; ena ura manj tujega jezika tedensko, ena ura manj tehničnega pouka tedensko.
- Strokovni svet ne vztraja na konkretnih predlogih za 6., 7. in 8. r., če strokovna komisija najde ustrezne rešitve, vztraja pa pri 25 urah pouka v delovnem tednu. Strokovni svet za vodo za šolstvo je dal svoje glasje k imenovanju Dušana Kompareta za prestojnika organizacijske enote Ljubljana.
- Vsi člani strokovnega sveta so se s sklepi strinjali, eden pa se je glasovanja vzdržal.

TEA DOMINKO

KAJ SO SPORAZUMI?

Predmetni učitelji občine Krško izjavljamo, da nas je neprijetno vznemiril, prizadel in užalil Samoupravni sporazum o merilih za delitev osebnih dohodkov. Sporazum je bil objavljen v Prosvetnem delavcu, tako da smo lahko ob besedilu temeljito razmišljali. V sedanjih obliki je omenjen sporazum predmetnih učiteljev nesprejemljiv, saj je hote ali nehote naperjen proti doseženi izobrazbi in statusu predmetnih učiteljev, ki so temeljni izobrazbeni profil za pouk na predmetni stopnji obvezne osnovne šole. Nastane vprašanje: kdo bo še spoštoval z javno listino pridobljene in dokazane izobrazbene strukture? In drugo vprašanje: kdo se bo sploh še trudil, da bi dosegel tako izobrazbeno strukturo, če le-te družbeni dogovor ne upošteva in ne spoštuje v pravični meri?

Prvi člen sporazuma sicer zagotavlja, da bo za enako delo odmerjeno enako plačilo na temelju opravljenega dela in da bo osebni dohodek posameznega delavca v skladu z njegovim prispevkom pri uresničevanju nalog delovne enote in organizacije kot celote. Kljub temu pa v 8. členu razdeli prosvetne delavce, ki poučujejo na osnovnih šolah, najprej povsem točno po izobrazbi v tri kategorije. Pri odmeri osebnega dohodka za izobrazbo, ki jo imamo, pa je prišlo do odmere, ki pomeni diskriminacijo. Proti tej najodločneje protestiramo, saj gre za očiten nesporazum. Naša višja izobrazba je natanko na sredi med srednjo in visoko izobrazbo in nikjer drugje. Še več: med nami so tovariši, ki imajo pet letnikov učiteljskega in dve leti PA, kar pomeni, da imajo le eno leto manj študija od tistih z visoko izobrazbo. Ali ne gre pri tem za očitno krivico?

Zato zahtevamo, da nas na podlagi dejstev pravično razporedite v popolno sredino med srednje in visoko izobrazbene kadre. Tu je namreč naše mesto: zanj smo se usposabljali, si z intenzivnim študijem in največkrat v težkih delovnih pogojih pridobili javno listino, za katero zahtevamo, da jo spoštujete.

Pri vsem tem izražamo svoje začudenje, da nas po dveh desetletjih trdega dela, ko smo bili družbi na vsakem koraku koristni in potrebni, taista družba grobo prezre. Zavedati bi se morali, da so predmetni učitelji tisti izobrazbeni profil, ki je namenjen za predmetni pouk v višjih razredih osnovnih šol in da bo teža tega pouka prej ali

slej samo na njihovih ramah, saj učitelji danes na tej stopnji le pomagajo, profesorji pa v večini primerov na osnovnih šolah le gostujejo, ker so iz takih ali drugačnih razlogov vezani na kraj, v katerem delajo.

Prepričani smo, da je do tega – milo rečeno – spodrslija – prišlo samo zato, ker so projekt najbrž pripravljali ljudje iz vrst srednjih ali morda tudi visoko kvalificiranih delavcev, ki jim ni dovolj znana teža in zahtevnost študija za pridobitev diplome predmetnega učitelja, skratka: niso jim bili v dovolj veliki meri poznani izobrazbeni pa tudi osebnostni profili predmetnih učiteljev.

S svojim protestom ne mislimo nikomur ničesar jemati, odločneje pa zahtevamo, da uveljavijo naše zakonito dobljene pravice. Sporazum nam v taki obliki, kakršen je (gre le za tisto konkretno mesto v njem, s katerim smo nepravilno razporejeni), ne vpliva na benega delovnega zanos, kar no pa bo vplival tudi na privedanja tistih, ki se pripravljajo na nepravilno ovrednoteni klic predmetnega učitelja. V tih izgradnje in v letih za samoupravne družbe smo došli in še dokazujemo visoko delavno zavest, zato upravičeno menimo, da ste jo dolžni v imenu naše samoupravne družbe pravilno ovrednotiti.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA PRI SKUPŠČINI OBČINE MURSKA SOBOTA

razpisuje

na podlagi 2. člena zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu (Uradni list SRS, št. 20-113/70) in 12. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 14-108/69) naslednja delovna mesta:

1. Ravnatelja ekonomske šole v Murški Soboti
2. Ravnatelja šolskega centra za blagovni promet v Murški Soboti
3. Ravnatelja šolskega kmetijskega centra v Rakičanu
4. Ravnatelja dijaškega doma v Murški Soboti
5. Ravnatelja I. osnovne šole „Daneta Šumenjaka“ v Murški Soboti
6. Ravnatelja II. osnovne šole „Karla Destovnika-Kajuha“ v Murški Soboti
7. Ravnatelja osnovne šole Bakovci
8. Ravnatelja osnovne šole Bogojina
9. Ravnatelja osnovne šole Mačkovci
10. Ravnatelja osnovne šole Domanjševci
11. Ravnatelja osnovne šole Markovci
12. Ravnatelja osnovne šole „dr. Anice Rotdajč“ Grad
13. Ravnatelja osnovne šole Kuzma
14. Ravnatelja osnovne šole Šalovci
15. Ravnatelja posebne osnovne šole v Murški Soboti

Kandidati morajo imeti z zakonom predpisano izobrazbo in vzgojno izobraževalno prakso ter opravljen strokovni izpit. Pod zap. št. 10 je obvezno znanje madžarskega jezika. Pod zap. št. 14 je zaželeno znanje madžarskega jezika.

Rok za prijave je 15 dni po objavi.

Kandidati naj vložijo prijave, kolkovane z 1.- din ter priložijo življenjepis, dokazila o strokovnosti in vzgojno-izobraževalni praksi na naslov Komisija za volitve in imenovanja pri skupščini občine Murska Sobota.

V puberteti obstaja ognjevitost lojalnost do prijateljev ter neskončno sovražstvo do sovražnikov. Avtoritete, vključno tudi družba, cerkev in družina, so odvržene ter izpostavljene dvomu, medtem ko obstaja nova in zavestna pripravljenost do samostojnih vodstev.

H. HENTIG

V biološkem smislu je mladost obdobje prilagajevanja.

Urtec daje otroku možnost, da se v krogu svojih vrstnikov uči, da se razvija ter sprejema norme družbenega življenja vedenja.

M. PETIČ

POGLED SKOZI ŠOLSKO OKNO

TEŽKO BOMO DOČAKALI LETO 1976

Vsako leto je v decembru ali januarju skoraj na vseh šolah ljubljanskega območja vpis šolskih novincev za naslednje šolsko leto. Ponekod vsaj približno vedo, koliko mladih šolarjev bodo dobili za prve razrede. Razlike glede na predvidene in v resnici vpisane pa so včasih velike. Odvisne so od marsičesa, predvsem pa od tega, ali je šolski okoliščini že več let enako naseljen ali pa le-ta šele na novo nastaja, oziroma se z vso naglico povečuje z gradnjami novih poslopij. Tako je na enem od območij občine Vič-Rudnik, natančneje: s šolskim okolišem osnovne šole v Vrhovcih.

Za primerjavo naj navedem, da smo v lanskem šolskem letu (za šol. leto 1971/72) vpisali 104 šolske novince; z njimi bi morali začeti tretjo izmeno, ker nam prostorska stiska ne omogoča drugačnega izhoda. Vendar je bil prehod na tretjo izmeno „rešen“ tako, da smo za šolo obdržali le novince z najbližje šolske okolice, ostale pa smo morali po končani mali šoli odkloniti in jih presmeriti na prevoz v šolo na območju centra Ljubljane, kjer tako pereče prostorske stiske nimajo – na šolo Majde Vrhovnik.

Tako je bilo z lanskimi šolskimi novinci, ki sedaj že s pridom pridobivajo učenost v prvih razredih. Ker so vsi „vozači“ z območja Tržaške ceste, Dolgega mostu in bližnjih novih zaselkov, naj bi ostali vsaj na osnovni šoli Vič. Ker pa se tudi ta šola bojuje z enakim problemom, je tako še ta dodala nekaj odvečnih šolarjev, ki se tako prevlačajo od svojega prvega šolskega dneva.

Kaj pa je pokazalo to zadnje vpisovanje? Ali bomo morali zopet iskati v centru mesta šolo, ki bo pripravljena sprejeti višek naših novincev, ali bomo morali iti v izhod, ki se mu pravi tretja izmena. Naj zopet omenim šolo Vrhovci. Če pred samim vpisom letošnjih novincev smo se dogovorili s šolo Vič, da bo vpisovala v celoti

novince z območij od koder so že lani prihajali učenci – vozači. Menili smo, da bo vpis manjši od lanskega leta, to je takšen, da bi jih na naši šoli lahko vključili v dva prva oddelka. Pokazalo pa se je tako, da smo tako na šoli Vič kot na šoli Vrhovci vpisali veliko več novincev, kot smo pričakovali. V obeh šolah ne bomo imeli kam z njimi, kajti na šoli Vič je že 150, na Vrhovcih pa 115 vpisanih novincev. Ne jezimo se nanje. Prav je tako, da se število otrok vsaj na nekaterih šolah večja, saj vemo, da na prenekaterih naših oddaljenejših območjih še komaj spravijo skupaj za kombinirani oddelek ali pa imajo vpise komaj vsako drugo leto. Odročnejše šole zapirajo, ker odhajajo mladi ljudje živeti v predmetna območja. Eno takih je tudi območje, ki ga zavzemata šoli Vič in Vrhovci.

Tako z veliko potrebo pričakujeta obe šoli z referendumom zagotovljeni gradnji: na Viču v letu 1974, na Vrhovcih pa šele 1976. leta, ko se bodo s prizidkom razmere izboljšale. Glede na razmere, ki jih prinaša vpis novincev, pa se bomo tudi s tem vsako leto izognili le pereči tretji izmeni.

MARIJA VOLAVŠEK

Zahvala tovarišicam učiteljicam

Odlomke dopisa pionirjev in mladincev osnovne šole „Ivan Cankar“ iz Ljutomeru objavljamo šele zdaj, ker je bilo prepozno za številko pred Dnevom žena.

Na naši šoli imamo 22 tovarišic. Vse se zelo trudijo in nas učijo dobro in lepo, zato se jim ob njihovem prazniku zahvaljujemo.

Prav posebno smo hvaležni tistim, ki delajo več, kakor je njihova dolžnost. Naj prejmejo

našo zahvalo – saj so same preskromne, da bi kjerkoli govorile o svojem delu. Na naši šoli imamo recitacijski krožek in šolsko knjižnico; imamo likovni in planski krožek, zgodovinski krožek, krožek mladih dopisnikov ter dramski krožek. Od tretjega do osmega razreda tekmujemo iz znanja „Vesele šole“, prirejamo športna tekmovanja in srečanja ter se uveljavljamo v podmladku Rdečega križa. Na vseh

teh področjih nas vodijo tovarišice – poleg rednega šolskega dela. Vemo, da delajo to zastonj, ker nas imajo rade. Hvaležni smo jim, da so nam omogočile udeleževanje na tako različnih področjih.

Razen naštetih krožkov imamo še: streliški, šahovski, fotoamaterski, prometni, rokometni, košarkarski in filmski

krožek. Te vodijo tovarišice (in dva, ki nista učiteljici). Tudi tem se zahvaljujemo. Ne pozabimo zahvalo tovarišicam ravnateljici, ki nam pri delu nudijo vsa pomoč! Srečni smo, ker se na šoli dobro razumemo. Čeprav smo mladi, vendar čutimo, da nam šola ustvarja osnovo za lepše in srečno življenje.

JE KDO KAJ REKEL

Odmor je. Učitelji so v zbornici. Večina jih je zasedla na mestu ob dolgi mizi, nekateri stoje pregledujejo knjige v omari oknu: morda so misli še pri tistem, kar je pravkar brala, ali pa v njih nekaj, kar jo nadvse zanima.

Zanimanje enega pritegne tudi druge. Ko učiteljica zgane list, seže po njem druga roka. Dvoje oči se brezposelno zastrni oknu: morda so misli še pri tistem, kar je pravkar brala, ali pa v njih nekaj, kar jo nadvse zanima.

Kot v odgovor na neizgovorjene misli ji nekdo potisne pod mizo. Oči se vrnejo od okna, se počasi sprehodijo po listu stare mize, se ozko priprejo in ozrejo po zbornici: en par oči, dva par oči, trije pari oči jo pozorno gledajo. Ko njena roka počasi, skrbno nežno odvrne list, se trije pari oči drug za drugim prižejo in obraz huščne komaj opazen nasmeje.

Je kdo kaj rekel? Ne. Vse je tako kot treba. Vsi se pripravljajo za naslednjo uro, ki se bo pravkar pričela.

MARTINA DEBELAK

KAJ SO PISALI PEDAGOŠKI ČASOPISI NEKOČ

OPAZKE IZ ŠOLE

Kedor nima toliko gospodornosti v svojem pogledu in enerģije, da pri svojih učencih pačenje, podpiranje s komolcem in brbanje okoli ust enkrat za vselej ne odpravi, ta naj po nikakem ne misli, da je mož za vzdrževanje šolskega reda.

Ako kedo nima pet zdravih čutil na sebi, utegne biti sposoben za vse drugo, le za učitelja ne. Učitelj mora takoj zapaziti, ko učenec ktero nespodobnost započne v šoli; on imej v očeh poglavitno in najzdatnije sredstvo za red in kedor ga nima, temu ne pomorejo vse kazni nič. Kedor pa je prepričan, da se videti nikdar več ne navadi, ta najbolje stori, da iz usmiljenja do vboge mladine šoli da slovo.

Šola 1882-1883, str. 48-49

Dobro je, da koj po počitnicah se pouk začne z navadno strogošjo in pravilnostjo. Nekaterim je prišlo v navado, da smatrajo še nekaj dni kakor nek podaljsek počitnic, in da ne dajo še dela mladini. To nikamor ne kaže. Najbolje je, da se stroj na vse strani takoj vredi in v tek zažene. Kakor hitro vidijo otroci, da je učitelj v tem prijemljiv, takoj tudi oni začno le malo lenariti majiti.

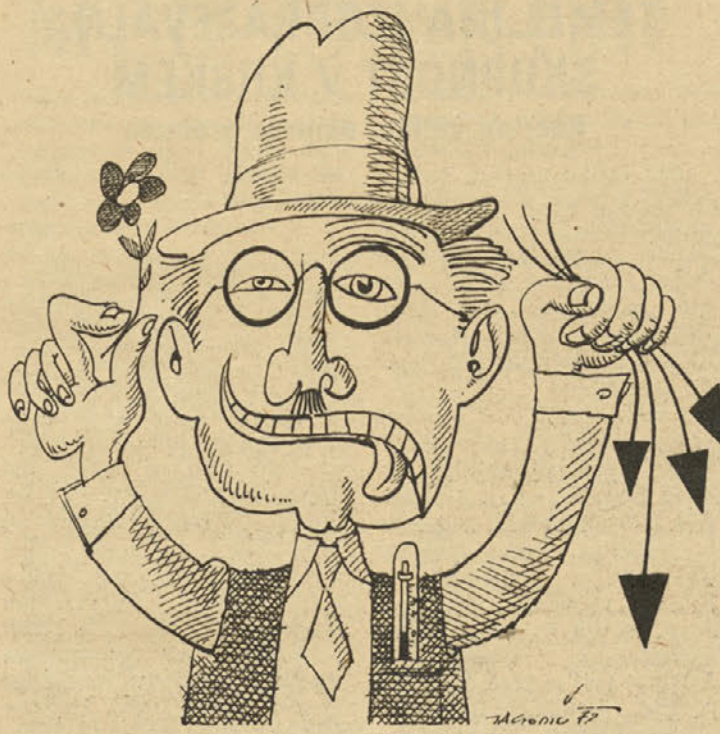
Šola 1882-1883, str. 51

Ako se učenci med naukom vedno ozirajo, šepetajo itd, je to skoro gotovo znamenje, da je ali učitelj predolgočasen, in se mladina odškoduje, ali pa je njegovo vedenje, djanje in nehanje v šoli tako, da ga učenci opično posnemajo. Vzged ima namreč veliko moč. Učenec, ki svojega učitelja spoštuje, in mu je do dela pravo veselje, se ne ozira in ne šepetuje, tudi mu vsakršne dragotine ne padajo na misel. Spreten učitelj pa ume, kako ima neposajence prijeti v strah, da jih volja enkrat za vselej mine, zabavlja in motiti.

Vendar gre pomisliti, da se učitelj z obsojanjem in grajo sam sebe obsoja in graja; pa tudi to, da kar stori in reče v šoli, je toliko in ravno tako, kakor bi bil to storil in rekel na javnem mestu. Šolske stene so prozorne kakor steklo. Učitelj dobro stori, ako grajo in nalaganje kazni med naukom opusti, ker večidel so take graje med naukom preostre - nalagane kazni pa neprimerne. Denimo, da se grajanec še tisti hip ali tisto uro izpogabi, da zopet nauk moti, kaj pa potem? Kazen bi se morala podvojiti ali celo potrojiti? Najbolje kaže, da se nagajivci v šoli pridržijo, da jim učitelj primerno kazni izreče.

Šola 1882-1883, Str. 66-57

KISLE RESNICE

Pikelj je že navsezgodaj povedal, da pritisk pada. Čim se je dobro zdanilo, je bilo to v šoli znanstveno dokazano.

Tov. Mocar je imel govornice ure. To je nekaka pedagoška spoved. Mame čakajo v vrsti, za vrati pa se posvečena oseba ravna po značnem tlaku: saj vidite, da je že vse polletje zanič. Angleščino je spet pisal nezadostno. Matematična kontrolna cvek, trikrat je zamudil šolo, včeraj je tovarišci Čičkovi pokazal jezik. Mocar se peni od ogorčenja! Vi si ne predstavljate, kaj se pravi biti razrednik takim falotom!

BAROMETER

Ja, razumem tov. doktor profesor, samo to bi vam rada pojasnila, očitno ste se zmotili, jaz sem prišla zaradi hčerke... Ah, ja, seveda, gospa! O, Jasminka! To je pa sijajna deklica! Zadnjikrat ste mi rekli, da v zgodovini ni posebno trdna! Ah ne. Veste, take stvari so prehodne. Sijajna je. Biser. Seveda, seveda. Razumem, gospa. Na svidenje. Hvala lepa, gospa. Potolažena mati odhaja in se sprašuje, kje neki je mislil vejico. Takoj za hvala, kajpada. Tov. Mocar ni slab kavalir. Hkrati ima nek drug tovariš na urniku zdravstveno vzgojo. Sanira razredni kolektiv, kot bi se temu reklo v lepem domačem jeziku. Stokrat sem vam že povedal, da take kuge ne prenesem. Smrdite od gnilobe. Vsi boste dobili ukor po celotnem učiteljskem zboru. Pokovec, zakaj si Mežku, mislim tovarišu Mežku, nastavljal raj-snedel? Risalni žebliček se reče, tov. razrednik. Kaj, ti boš mene učil? Potrpi, bova že obračunala! Po uri me počakaj pred vrati! Če mrkneš, se me boš zapomnil za vse žive dni. Saj sem se te že. Ampak tak odgovor ne sodi k uri splošne sanacije, zato ga Ček ni povedal naglas.

Tudi na kemika rade vplivajo vremenske motnje. Če sije sonce, je kot pesem. Formule narekuje v rimah. Odličnjakom da od sreče nad samim seboj še po eno odlično. Gorje pa, kadar ga daje kurjek! Spomni se vseh kislin in elementov in sulfodinitov. Rožlja za minerali, kuri špirit in meče troteljnom epruvete v glavo. Toda po resnici bodi povedano! Cveke piše samo na lakmusov papir, ki ga takrat ko je boljše volje, iz rdečega spremeni v modro.

Najmlajša tovarišica pa rada ponavlja izohipse. Ja, kdo vas je pa učil prejšnje leto, da nič ne znate? Bom že videla, ali se mi boste učili ali ne! Na, si mislijo žrtve, prejšnja je pa vedno pravila, da se učimo zase. Ta pa hoče, da se gulimo zanjo. Kaj pa pravzaprav ona napravi za nas? V dnevnik nas zapisuje. Aco, Aco, psst, ali bi se fmkolala? Dajva se, psst, da te ne zagleda! Igorjeva glava omahuje nad ljubezenskim pismom za Slavico iz popoldanske izmene. Fant piše pesniško, brez vejic. Čokica se šminka. Dva sta se že davno izmuznila iz razreda. Eden je na steno z nogo narisal ornament. Tok, tok, tok, tok... onima dvema je fmkola zropotala na tla. Ja, kdo vas je pa učil lani, da nič ne znate, zajoče uzaljena tovarišica.

Ampak tega ni kriv barometer. To je bolezen. Nesrečne pedagoške ošpice. Kljun je otresala

Berta Golob

ŠE VEDNO PO STAREM

(Nadaljevanje s 1. strani).

natančno ve, kaj mora narediti, ugotoviti; to mora tudi zapisati. Delo v muzeju, kjer je že vse urejeno in napisano, je samo dopolnilo učnih ur v naravi. Učiteljeva razlaga in učbenik sta na zadnjem mestu - samo pomoč spominu. Pri črpanju znanja v naravi naj učenec pokaže svojo iznajdljivost, nadarjenost in tehnično spretnost, uporablja naj vsa čutila, razvija svoje umske sposobnosti in skrepi telesne navajenosti. Tako se mu samostojno pridobljeno znanje utrdi in postane njegova trajna last.

Značilno za nasu osnovno šolo, še bolj pa za srednjo je, da se odmaknena od življenja na vasi, v tovarni, v rudniku, v gozdu, v občini, sploh v naši družbi. Ob opozorilu predavateljem, da bi morali povezati šolsko in papirnatno modrost z delom v naših tovarnah, v gospodarstvu in v družbi, so imeli takoj pripravljen odgovor: „Mi dajemo mladini čisto znanost, delo v tovarnah in v gospodarstvu spada v tehnologijo, te se učijo na strokovnih šolah.“ Delavci, stari otroci morajo to poznati, njih otroci ne zvedo v šoli o tem ničesar. Šola s svojo knjižno modrostjo je nekje v zraku, delovni ljudje žive na tleh.

Tudi pouk zemljepisa bi moral vsaj za pridobivanje osnovnih pojmov prenesti v bližnjo okolico šole, da bi učenci v resnici videli grič, hrib, goru, dolino itd. Marljivo učitelj sicer lepo oblikujejo vse zemljepisne objekte najprej v pesku, nato na tabli, položeni na tla in na papirju narišejo sliko ter pokažejo zemljevid, da pridejo od tridimenzionalnega prostora za dvodimenzionalno sliko in zemljevid; kot dopolnilo gredo potem pogledat šolsko okolico. Izhodišče pouka morajo biti geografski objekti sami. Kar so učenci videli v naravi, naj oblikujejo v pesku in narišejo skice.

Pri pouku zgodovine pridejo učitelji večkrat v zadrego, kaj naj učencem povedo iz prazgodovine. Vzrok je v tem, da pre malo poznamo svojo domovino. Skoraj ni kraja v Sloveniji, kjer ni bilo kakšnih ostankov bi-selstva Ilirov, Keltov in morda še starejših prebivalcev na našem ozemlju. Samo imena Gradišče nas opozarjajo na nekdanja selišča. Veliko šol si lahko ogleda taka prahistorična nahajališča. Najprej si ogledamo gradišče, to ponekod prav razsežna na-

selja - ne gradovi, te so gradili šele v srednjem veku! Gradišča so v večini opustošena ali pa neraziskana; v muzejih je zbranih veliko arheoloških predmetov, tam si jih lahko ogledamo. Mnogo podatkov o arheoloških nahajališčih bo našel učitelj v Krajevnem leksikonu SR Slovenije. Do sedaj sta izšla dva zvezka, ki naj bi ju imela vsaka šola.

Pouk fizike in kemije se je v zadnjih letih vidno izboljšal, zlasti pri tistih učiteljih, ki so obiskovali tečaje za pripravo učnih poskusov. K izboljšanju učnih uspehov je pripomogla tudi izdatnejša oprema kabinetov z učili. Neposredno po vojni ni bilo učil in malo usposobljenih učnih oseb, zato je bilo malo poskusov. (Ob pregledu šol sem v sedmih letih na osnovnih šolah, nižjih in višjih gimnazijah videl en poskus iz kemije in tri poskuse pri pouku fizike.)

Uvedba kabinetnega pouka na šolah, kjer so za to pogoji, je precej prispevala k izboljšanju učnih uspehov pri vseh učnih predmetih. Povedati pa moramo, da ima kabinetni pouk tudi negativne strani. V trikotniku učitelj - učenec - učna snov so se vezi med učiteljem in učno snovjo okrepile, morda se je utrdila tudi zveza med učiteljem in učencem. Učenci pridirjajo k pouku v kabinetih in po pouku hite v drugo učilnico. Učitelj jih komaj dobro vidi in nima časa, da bi se poglobil v poznavanje vsakega učenca posebej. Razbit je razredni kolektiv, ki je močno socializiral heterogene vrste učencev v razredu. Sestavljali osumtkov so občutili to pomanjkljivost kabinetnega pouka in določili, da mora imeti razrednik, ki nima učnih ur v razredu, vsaj dve učni uri na mesec za pogovor z učenci svojega razreda in tudi stariši. Dve uri mesečno nikakor ne moreta nadomestiti prejšnjega stalnega skupnega dela v razredu. Zgodilo se nam bo to, kar so opazili že pred leti na področju zdravstva; specializacija je prinesla velikanski napredek v medicini, za vsak organ v človeškem telesu je za zdravljenje pripravljen strokovnjak; nastanejo pa težave, če je treba zdraviti človeka kot celoto. Z boljšimi učnimi uspehi lahko pripravimo dobre matematike, fizike, kemike, slaviste itd., ni pa s tem rečeno, da vzgojimo tudi boljšega človeka, kar je glavna naloga vsake šole.

V. ČOPIČ

Pozornost pri pouku

Kadar razlagamo učno snov ali preverjamo znanje in opazujemo učence, se nehote vprašujemo, kaj je z njihovo zbranostjo.

Zbranost se zmanjšuje hkrati z utrujenostjo ali naveličanostjo, kar pa je odvisno od mnogih dejavnikov: od zanimivosti snovi, od učnih interesov in motivov učencev, od zavzetosti učitelja in njegovih poklicnih motivov. Ponazorimo nekaj primerov zbranosti pri pouku, kot so jih zapisali učenci:

- Kadar je razlaga nezanimiva, se skušam prisiliti, da jo spremljam, tako da jo v tistem govoru ponavljam. Močno vpliva name monoton govor, ki povzroča zehanje. Kadar se dolgočasim, se igram s šestilom, grizem svinčnik ali čekkam po papirju. Včasih štejem avtomobile, ki vozijo mimo šole in določam njihovo znamko.

- Raztresena in zmedena sem pred šolsko nalogo in po njej. Po uri, ki sledi za šolsko nalogo, premišljujem, kako sem jo pisala in kje sem se zmotila. Proti koncu pouka živčno gledam na uro in nisem pazljiva. Ko pa se kazalec nagne čez dvajseto uro, sem v mislih že zunaj šole. Takrat mislim le na to, kaj bom jedla za kosilo in kam bom šla popoldne ali zvečer.

- Pozoren sem pred spraševanjem, ko napeto čakam, kdaj me bo profesor poklical. Potem ko smo v bližnji soseski že vsi vprašani, si krajšamo čas z zabavnimi igrami, z branjem stripov, igranjem šaha pod klopio, z reševanjem križank in s podobnimi opravili.

- Pri pouku sem lahko pozoren, lahko pa tudi ne, samo če hočem. Lahko se koncentriram na predavanje o bojnih strupih, lahko pa spim in sanjam, posebno če je bila zaradi gledanja televizije noč prekratka.

- Upam, da nas profesorji razumejo, če naša pozornost ni vedno usmerjena na tablo ali na razlago. Po prostih dnevih ali po počitnicah se težko zberem. Takrat čisto premišljujem o preteklih dogodkih. Mojo pozornost pa zbudi tudi vsak večji hrup na cesti, škripanje vrat na hodniku itd.

- Še najmanj sem pozoren v šoli takrat, kadar so razna tekmovalja, ali olimpijske igre.

Takrat mislim veliko na rezultate tekmovalj.

- Vseeno je, kateri predmet imamo; na prenesem dolgih razlag. Tudi med narekovanjem pišem besedilo popolnoma mehanično in pri tem ne mislim, kaj pišem. Zberem se lahko le, če sem dobro razpoložena in če me snov zanima. Najhuje pa je, kadar sem raztresena pri spraševanju; vse misli mi odpovedo in podatki zbeže iz spomina.

- Moja pozornost je večkrat samo navidezna. Gledam profesorja, ne slišim pa, kaj govori. Opazujem njegove posebnosti, kako je oblečen in premišljujem, če je zadovoljen v prosvetni službi. Nemir zmanjšuje pozornost posebno tedaj, kadar se predavatelj zabubi za kateder in monotono razlaga učno snov.

- Če sem čisto odkrita, v šoli nisem dovolj pozorna. Sedim, gledam in poslušam in veliko pozabim. Kaj hočem, ko pa je toliko drugih izvenšolskih problemov, ki se kar gnetejo v moji glavi. Kadar so ure dolgočasne in nezanimive, berem knjigo. Takrat imam čisto vest, ker nisem sama kriva, če prusmerim aktivnost. Rada poslušam duhovite predavatelje, dolgočasni pa me uspavajo. Oči mi lezejo skupaj, z rokami si podpiram težko glavo in tako ostanem pasivna do konca ure. Pogledujem na uro, sprašujem sošolke in komaj čakam odmor.

- Profesorji si prizadevajo, da bi nas čimbolj pritegnili k pouku. Opominjajo nas, če vidijo, da so naše misli vse drugje kot v šoli. Sama si prizadevam, da bi čim bolj razumela učno snov. Predmete, ki se jih težje naučim doma, poslušam z obema ušesoma, tiste pa, ki se jih lahko naučim doma ali ki so zame nezanimivi, pa le na pol.

- Nepozornost mi v šoli do sedaj še ni veliko škodovala. Hujše je, če sem nepozorna ali zamišljena tudi na cesti. Ze večkrat me je iz takih sanj ali zamišljenosti zbudilo močno trobljenje ali jezni vozničkov glas.

- Kadar se doma sporečem s starši, večkrat med poukom razmišljam, zakaj je prišlo do prepira. Nobena v šoli obravnavana snov ni tako zanimiva, da bi trajno pritegnila mojo po-

zornost. Vedno se pojavljajo trenutki, ko pomislim na starše.

- Moja pozornost je odvisna od tega, kako sem na pouk in na predmet pripravljen. Če sem dobro pripravljen, je pozornost manjša, kadar pa sem nepripravljen, skušam vse nadoknaditi z večjo pozornostjo. Seveda je taka pozornost prisiljena. Včasih pa sem pozoren zgolj iz radovednosti; taka pozornost pa je prava pozornost.

Kako je s pozornostjo, kadar je pedagog prepričan, da ga učenci poslušajo?

Pri uri filozofije sem z vso vnemo razlagal nastanek marksistične filozofske misli; vsaj tak občutek me je navdajal, saj sem tistega dne imel samo eno uro in sem se počutil svežega in spočitega pa tudi čas pouka - prva ura po glavnem odmoru - je lahko še dovolj učinkovita. Med podajanjem snovi sem sredi ure učence vljudno naprosil, naj iskreno in anonimno odgovore, kaj so mislili v zadnjih minutah ali kakšne miselne asociacije jim je zbudila učna snov. Navajam nekaj zanimivih odgovorov:

- Premišljevala sem, ali v maturitetno spričevalo vpišejo tudi ocene predmetov, ki smo jih imeli v prejšnjih letih, v četrtem pa ne.

- Slišala sem glas, skušala sem slediti predavanju, obenem pa sem razvijala tudi svoje misli. Mislila sem na očeta in mamo, ki morata od jutra do noči trdo delati. Torej nisem bila povsem zbrana.

- Odkrito lahko rečem, da me je snov zelo pritegnila. Pa tudi vaša neposredna bližina me je nehote dramila in aktivizirala.

- V teh trenutkih sem gledala sošolkin pulover in premišljevala, iz kakšne volne je in koliko je vreden.

- Razmišljal sem o olimpijskih igrah v Sapporu.

- Ko ste govorili o marksizmu kot filozofiji in ideologiji delavskega razreda, sem začela razmišljati. Ustavila sem se ob mirli, da tisti ki se znoji, dobi manj od nedelavnega in bolj zvitega.

- Na marksizem nisem mislila, ampak čisto na osebnost težave, ki mi odvrtačo pozor-

nost od pouka tudi med drugimi urami.

- Mislila sem na to, kako bi kar najhitreje shujšala za nekaj kilogramov.

- Marksizem me zanima. Glavni vzrok tokrat, da sem poslušala, pa je bil ta, da ura hitreje mine, če miselno sodelujem.

- Mislila sem na prijetno smuko prejšnjega dne in na cigareto, ki jo bom upepelila med odmorom.

- Sodeloval sem pri razlagi, ker me je zanimala snov in ker je bila prijetno podana, pa tudi zaradi tega, ker je bila to že četrta ura in sem se privadil na pouk.

- Premišljeval sem o marksizmu, razlago sem skušal povezati s tem, kar sem že sam bral in premišljeval. Ko pa sem pogledal skozi okno in spet pogledal vas, mi je šinilo v glavo vprašanje: Kdaj bo športni dan?

Takšno in podobno je gibanje pozornosti učencev pri pouku. Njihovi možgani delujejo bolj ali manj aktivno. V njih prevladujejo določena žarišča vzburjenja in se oblikujejo ustrezne misli in predstave. V šoli je čutiti nenehen boj med pozornostjo in nepozornostjo, med zbranostjo in raztresenostjo, med aktivnim delovanjem, ko je čutiti zavzetost učencev pri pouku, in pasivnim delovanjem možganske skorje, ko je čutiti zasičenost, naveličanost ali miselno odsotnost.

V zadnjem času pa je čutiti med motivi pri pouku vse bolj vpliv zabaviščne industrije, ki bolj spodbuja hormone kot misli mladih. Učenci prinašajo s seboj v šolo tranzistorje pa številne revije od Antene do naj-novejše Jane.

Na pozornost učencev vplivamo tudi pedagogji z zanimivim ali nezanimivim podajanjem učne snovi in z zanimivi didaktičnimi prijemmi, seveda, če smo živčno dovolj sveži in spočiti.

Naloga pedagoške znanosti pa je bila eksperimentalno ugotoviti gibanje pozornosti učencev pri pouku in določiti optimum učne snovi, ki ji bodo učenci lahko sledili in jo uspešno dojemali.

JOŽE AŽMAN

ČIM BOLJE SE BOMO POZNALI

Iz Senuš, Velikega Trna in Gorenje vasi se vsak dan do sedme ure pripelje z avtobusom v šolo Leskovec precej učencev. Ob dvanajstih se z istim avtobusom vračajo na svoje domove. Prosti čas, ko čakajo na avtobus, predvsem pozimi in v slabem vremenu, najčešče izkoristijo v učilnici; ob lepem vremenu pa vsakdo izmed njih najde svoj prostor na velikem trgu v Leskovcu.

FINANČNI NAČRT IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI SLOVENIJE

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije je na svoji seji dne 23. marca dal nekatere pripombe k finančnemu načrtu za leto 1972. S pripombami vred bo predložen — in verjetno sprejet — na prihodnji seji skupščine izobraževalne skupnosti SR Slovenije.

I. Sprejme se finančni načrt izobraževalne skupnosti SR Slovenije za leto 1972, ki izkazuje dohodek v znesku 878.121.824 dinarjev in izdatke v isti višini.

II. Če bo zaostajalo pritekajoče dohodkov v taki meri, da ne bodo doseženi v višini iz I. točke tega sklepa, bo izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije, da bi ohranil proračunsko ravnovesje, začasno zmanjšal zneske sredstev, ki so v finančnem načrtu razporejena za posamezne namene. O tem mora izvršni odbor obvestiti skupščino izobraževalne skupnosti SR Slovenije.

Ob teh neizpodbitnih dejstvih je predsednik izvršnega odbora Ludvik Zajc povedal naslednje:

Osebnih dohodkov prosvetnih delavcev bodo v višini 95 % samoupravnega sporazuma ali 8,74 dinarjev za točko. Sredstva za materialne izdatke se bodo povečala za 20 %.

Sredstva za štipendije, regresi za prevoze in za srednješolske domove so povečana.

Prizadeto pa je raziskovalno delo, podiplomski študij, publicistična dejavnost in omejena so sredstva za dejavnost društev.

Iz proračuna bo delno mogoče kriti potrebe računalniškega centra, delno pa jih bo kriła raziskovalna skupnost. Tudi za šolo — spomenik v Cerknem je denar predviden.

V razpravi je dr. Ocep dejal, da so sredstva razporejena bolj ali manj mehanično — to bi lahko naredil en sam uradnik. Samoupravni mehanizmi imajo zelo malo vpliva na oblikovanje in razdeljevanje sredstev. Za ves podiplomski študij je namenjenih le en milijon dinarjev — v Sloveniji pa po podatkih manjka 10.000 raziskovalcev. Predlagal je, da bi za podiplomski študij porabili še zamrznjena sredstva za sistemizacijo — poleg tega pa naj bi raziskovanje omeji (oziroma usmerili) na doktorate in magistrje.

Tudi sredstev za strokovno izobraževanje in dokvalifikacijo prosvetnih delavcev ni veliko (900.000 dinarjev). Predsednik Ludvik Zajc je dejal, da so namenjena predvsem za organizacijo seminarjev, medtem ko bodo potne in ostale stroške v zvezi z usposabljanjem učiteljev kriše šole same. (Za strokovno

izpopolnjevanje je namenjen 1 % od osebnih dohodkov.)

Nerešena so ostala vprašanja, kaj bo z modernizacijo pouka in kje se bodo (ali se ne bodo) dobila sredstva za obnovo dotrajanih šol. Izvršni odbor je sklenil, da bo predlagal skupščini, naj bi morebitne prihranke namenili za postdiplomski študij, raziskovalno delo in modernizacijo pouka. Kar zadeva stare, dotrajane šole, pa bo treba zahtevno postaviti pred izvršni svet.

V razpravi so govorili tudi o uvedbi šolske televizije, za katero je namenjenih 500.000 dinarjev. Nekateri so bili proti, češ da še za druge stvari nimamo denarja. Res pa je šolska televizija velika pridobitev; seveda s tem denarjem ne bo mogoče pripraviti veliko oddaj.

Živahna razprava se je vnela v zvezi s predlogom meril za ugotavljanje povračila, ki ga daje izobraževalna skupnost SR Slovenije visokošolskim zavodom. V celoti se ta sredstva ujemajo s 95 %, določenimi v samoupravnih sporazumih — notranjo razdelitev pa so si visokošolski zavodi naredili po svoje. Predvsem želijo stimulirati mlade kadre in stremenje po napredovanju — zaradi tega se prav tisti z višjimi dohodki odrekajo svojega deleža v korist onim z nižjimi. Ali se po samoupravnem sporazumu lahko človek odpove višjim osebnim dohodkom? Navzoči so menili, da člani visokošolskih zavodov sami najbolje vedo, kako je mogoče stimulirati delo vsakega člana; predvsem medicinska, elektro, biološka in naravoslovna fakulteta imajo mnogo nepedagoškega kadra, ki bi po samoupravnih sporazumih dobili premajhne osebne dohodke. Obstoji nevarnost, da zapustijo svoja mesta. Podpredsednik Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slavko Grčar je edini vztrajal pri tem, da je treba menila visokošolskih zavodov nujno prilagoditi samoupravnim sporazumom, kajti sicer ni mogoče govoriti o nikaki enotnosti več.

Izvršni svet je na tej seji predlagal tudi predloge za sestavo nove skupščine izobraževalne skupnosti SR Slovenije.

NEŽA MAURER

TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST V KRŠKEM

Načrtov veliko, denarja premalo

Nič koliko načrtov, želja in hotenj postane v trenutku neuresničljivih, če ni denarja. Škoda, da morajo še marsikje dobro zamisljene akcije in načrti „poklekniti“ pred dinarjem, čeprav se dobro zavedamo, da smo si s tem napravili nepopravljivo škodo.

CIRIL PLUT, ravnatelj osnovne šole v Leskovcu pri Krškem, družbenopolitični delavec, poslanec itd., je med drugimi tudi predsednik skupščine in izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti v Krškem. O nalogah, predvsem pa o načrtih in delu temeljne izobraževalne skupnosti v Krškem, sem se pred dnevi pogovarjal z njenim predsednikom Cirilom Plutom. Takole je povedal:

„Finančni izračun naše temeljne izobraževalne skupnosti za letošnje leto še delamo, čeprav že dolgo vemo, koliko denarja bomo na našem območju za našo dejavnost potrebovali. Skupščina občine v Krškem je že sprejela izhodšča in kot kaže, s financiranjem A programa, ki zahteva 885 milijonov S-din, ne bomo imeli nobenih težav. Z uresničitvijo B programa, predvsem kar zadeva financiranje, bo nekoliko težje. Finančni predračun smo od laniških 130 milijonov S-din povečali v letošnjem letu na 213 milijonov S-din. Skupščina občine v Krškem je že v svojih izhodščitih predvidela 80 milijonov S-din. Toliko pričakujemo tudi od republiške izobraževalne skupnosti.“

— Od vaših izračunov in potreb vas loči torej še 53 milijonov S-din, mar ne?

„Res je! Toliko denarja nam primanjkuje, vendar upam, da bomo tudi te težave uspešno premostili in s tem med drugim tudi dosegli 95-odstotno izplačilo osebnih dohodkov prosvetnih delavcev od samoupravnega dogovora, kar pa vse šole na našem območju že izplačujejo.“

— Pa vendar, teh 53 milijonov S-din morate neke dobiti. Kam so uprti vaši upi?

„Prav gotovo bo k vsemu nekaj primaknila še republiška izobraževalna skupnost in pa naša občina v Krškem ob sprejetju proračuna. Praznih rok ne

smemo in tudi upam, da ne bomo ostali.“

— Vzgojno-varstvenih ustanov in šol primanjkuje na slehemem območju. Nam lahko v nekaj stavkih prikazete prizadevanja, delo, načrte in želje vaše temeljne izobraževalne skupnosti na področju vzgoje, varstva in izobraževanja v lanskem, letošnjem in v prihodnjih letih?

„Lani smo na našem območju zgradili nov vrtec v Senovem, ki lahko sprejme 60 otrok. Stal je 135 starih milijonov. Nekaj denarja smo zbrali v naši temeljni izobraževalni skupnosti v Krškem, 50 starih milijonov dinarjev je prispevala republiška skupnost otroškega varstva. Seveda, brez kreditov tudi tu ni šlo. Lani smo tudi obnovili šole v Kostanjevici, na Raki, v Gradcu pri Podbočju in Gornjem Leskovcu. To vse iz sredstev amortizacije in s 30 milijoni S-din kreditov. Seveda pa ne smemo pozabiti tudi nove šole v Krškem za 900 otrok, ki je stala milijardo in 600 milijonov S-din.“

Letos pa nameravamo zasedati lopate za vrtca v Kostanjevici in Brestanici, ki naj bi sprejela po 60 predšolskih otrok. Naša temeljna izobraževalna skupnost je že naročila gradbeni načrt, ki naj bi bil nekoliko drugačen od vrtca v Senovem. Po sedanjih izračunih bosta oba vrtca stala okrog 240 milijonov S-din, od katerih bo temeljna izobraževalna skupnost v Krškem prispevala 100 milijonov lastnih sredstev, republiška skupnost otroškega varstva pa bo prispevala v obliki kreditov 80 milijonov S-din. Pogovarjamo pa se tudi z Dolenjsko banko, ki naj bi ti dve gradnji kreditirala s 60 milijoni S-din za pet let. Letos pa nameravamo iz sredstev amortizacije urediti centralno kurjavo na šoli v Leskovcu in preurediti podružnično šolo na Zdolah.

Nedvomno so želje po centralni kurjavi na šoli v Podbočju in Kostanjevici upravičene, kakor je upravičena tudi gradnja nove šole v Koprivnici pri Senovem in otroški vrtec v Krškem. To so torej poglavitne naloge, ki nas čakajo v prihodnje in jih ne kaže odlašati, temveč se jih moramo lotiti takoj in z vso zavzetostjo.“ URAN

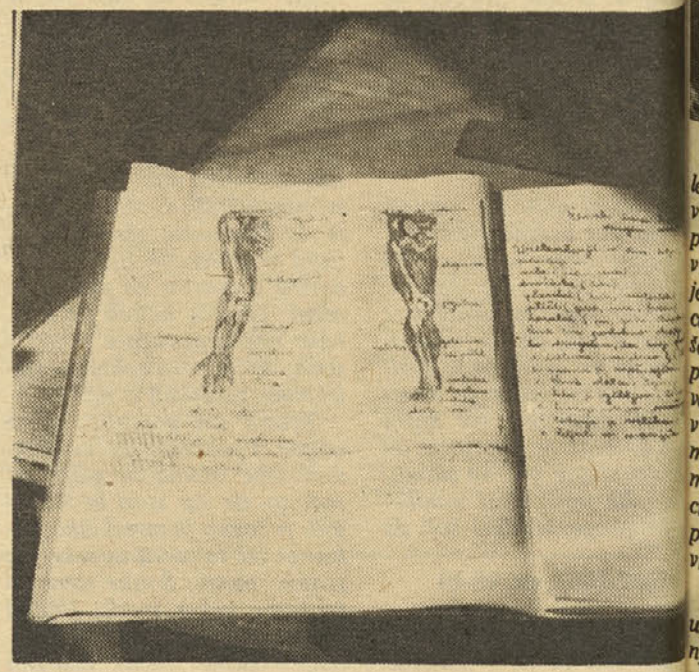

„Doma smo iz Odranec v Prekmurju. Zelo radi pojemo, še raje pa plešemo. Kljub modernim plesom želimo ohraniti stare prekmurske ples.“ Ko učenci spoznavajo delčke nacionalne kulture, jo tudi čuvajo. (Foto in tekst: Tone Černi)

Velenje

VEČ SREDNJIH ŠOL

Pred dnevi sta se v Velenju sestala oba zbora občinske skupščine na skupni seji, na kateri so med drugim tudi razpravljali o problematiki šolstva v Velenju. Velenje naj bi se namreč kaj kmalu razvilo ne samo v novo srednješolsko središče, temveč že razmišljajo o ustanovitvi oddelkov nekaterih višjih šol. Po tehni nekajurni razpravi, so na seji sprejeli program razvoja srednjega šolstva in sklenili, da se rudarski šolski center, kot glavni nosilec razvoja šolstva druge stopnje, preimenuje v šolski center Velenje. Poleg občinske skupščine in rudnika v Velenju naj bi se soustanoviteljem šolskega centra pridružili še: tovarna Gorenje, elektrarna, tovarna usnja, Era, hotel Paka in Nama.

Precizna risba iz znanja spoznavanja človeškega telesa v sedm razredu šole za slušno prizadete. Lastnik zvezka Rado Milenič gluh, vendar ne zna samo risati, temveč obvlada tudi slovenščino srbohrvaščino, saj je hodil nekaj let v šolo v Zemunu

Dolenjske Toplice

SAMO DA BI DOBILI NOVO ŠOLO

Novomeska občinska skupščina je sicer na eni izmed svojih zadnjih sej sklenila, da bo za začetek zagotovila okoli 2,5 milijona dinarjev. Ta denar bo prispevala od davkov na osebne dohodke iz delovnega razmerja, če občine ne bo zadela dodatna proračunska omejitev in obvezne depoziti. Sklep je v redu, vendar bi bil brez tistega ČE za domačine v Dolenjskih Toplicah, ki so za novo šolo pripravljeni marsikaj žrtvovati, veljajo bolj razveseljivi.

Zidavo nove in prepotrebne osnovne šole v Dolenjskih Toplicah ima krajevna skupnost dolgo v načrtu. Poglaviti vec, da šola še ne stoji, je denar, ki naj bi ga prispevala občina, saj svojega z namenom referendumom že nekaj časa pridno zbirajo. Kljub temu so vsi pripravljeni samoprispevek še podaljšati. Pa ne samo to. Zbrali bodo tudi 550 kubnih metrov lesa, samo da končno že kmalu v Dolenjskih Toplicah stala nova šola.

Šmarje pri Jelšah

Dva nova vrtca

Pred dnevi so v občini Šmarje pri Jelšah odprli nova otroška vrtca. Vrtec v Šmarju lahko sprejme okrog 50 otrok, v Rogoški Slatini pa je nekoliko večji, saj je v njem prostora za 80 otrok.

Medtem ko so v Šmarju, vsaj kar zadeva otroško varstvo, težave z novim vrtcem za nekaj časa premostili, pa v Rogoški Slatini, kljub novemu vrtcu, še naprej ne bodo mogli sprejeti vseh otrok, potrebnih otroškega varstva. Prav zaradi tega že sedaj resno razmišljajo o novih dodatnih prostorih, da bi končno uredili tudi v Rogoški Slatini že nekajletne težave z otroškim varstvom.

Ljubljana

Dijaški domovi v težavah

V Ljubljani je trenutno 15 dijaških domov. Osem izmed njih jih je namenjenih učencem v poklicnem izobraževanju, sedem pa učencem srednjih strokovnih šol in gimnazij. V vseh domovih je našlo svoj prostor okoli 4.000 mladih fantov in deklet, kar je skoraj 600 več kot lani. Pri vsem tem pa so morali skoraj tisoč prosilcev zavrniti. Mnogo dijaških domov je dotrajanih. V marsikaterem domu materialno stanje onemogoča, da bi v njih vzgojno in izobraževalno delo potekalo tako, kot bi moralo in kakor si ga pedagogji in vzgojitelji zamisljajo. Tako so ugotavljali na nedavnem posvetu o dijaških domovih, pri čemer so med drugim tudi poudarili, da je nujno potrebno skoraj polovici ljubljanskih dijaških domov urediti pokroviteljstvo in po desetih sušnih letih kaj kmalu zgraditi tudi kakšen nov dijaški dom.

STE ŽE
PORAVNALI
NAROČNINO

Preveč

nevarnih šol

Porušen strop v osnovni šoli Šmarje pri Jelšah je bil vzrok, da se je republiška izobraževalna skupnost odločila pregledati vse stare šole na Slovenskem. Ugotovitev komisije republiške izobraževalne skupnosti so prestrašujoče. V enajstih nevarnih občinah je za otroke 30 življenjsko nevarnih šol zgradb. Sedem med njimi jih po ocenah komisije, izredno nevarnih. Pri teh sedmih dotrajanih šolskih zgradbah pride v poštev le gradnja novega poslovnega prostora. Z adaptacijo pa stanja ne bomo mogli izboljšati. Vse nevarne zgradbe bi stale dobrih štiri milijonov dinarjev. Če pristojni organi ne bodo sprejeli ukrepov, mo k temu še stroške za preureditev oziroma popravilo ostanejo 23 šol, se vsota, potrebna za ureditev teh 30 šol v Sloveniji močno približa stotim milijonom dinarjev.

Kaj torej storiti? Republiška izobraževalna skupnost letos že brez teh šol, z denarjem, oziroma pomanjkanjem denarja, veliko težav. Morda res edina rešitev v posojilu, vendar je vprašanje, če bodo banki namesto zagotovila, dovolj razprave v slovenski skupščini. Če bodo pristojni organi prispevala določeno vsoto denarja tudi za osnovnošolske šole, bomo lahko pričakovali boljše vestice.

O PRIZADEVANJU IN DOSEŽKIH POSEBNE ŠOLE ZA SLUŠNO PRIZADETE

DA POSTANEJO ENAKI MED ENAKIMI

Zelimo tudi, da so pri hiši domači otroci.

Rejtnike morajo v večini primerov plačevati starši sami za predšolske otroke in tako se zgodi, da v dveh ali treh letih, kolikor jih poklonijo otroku za usposobitev, starši sebi pritrjujejo vse. Slušno prizadetih pa še zdaleč nimajo samo premožni starši. Rejtniki se pogosto zelo navežejo na svoje varovance, četudi imajo z njimi ogromno dela in težav. Tudi oblačijo jih: to ni njihova dolžnost — toda ljudje imamo tudi čustva, nismo avtomati.

Obiskala sem rejtniško družino Fele v Frankolovski ulici 13. Domači sin je star 14 let, hčerka 10 let, v reji pa imajo petletno Andrejo Pivec iz Polskave. Drugo leto je pri hiši in je postala že član družine. Ne samo Feletovi — tudi Andreja

vratu in se pomiri. S hudim po dosežem pri njej edino zakrknjenost in upor. Sreča, da jo imajo otroci iz blokov tako radi, pravi njena druga mama Justina.

Med našim razgovorom je Andrejka sedela za mizo in risala drevo: bilo je enakomerno raščeno in zelo košato. Od drevesa je proti robu lista peljala stezica. Andrejka lepo riše. Zdaj po dveh letih predšolskega učenja tudi že počasi in razločno izgovarja svoje želje: vo-de, pa-pat, a-ajat. Prinesla je na mizo kavo in rekla: Te-ta ka-vo! Potem je njeno pozornost pritegnil televizor, kjer so predvajali risanko. Ko je bilo risanke konec, je deklica na preprogi uprizarjala boj junaka s kačo — kar je prej gledala. Rejtnica je tolmačila njena dejanja in videla sem, kako razume to

se naučili šolskih predmetov, se bodo tudi poklicno izučili in ga natančno opravljali.

Res je, da so slušno prizadeti znani kot dobri delavci. Šola opravlja torej dvojno delo: slušno prizadetim omogoči, da postanejo enaki med enakimi in naši družbi vzgaja dobre člane.

Pri pouku je posebne omembe vreden SUVAG I — stereo, ki omogoča stereofonično dvokanalno poslušanje: učitelj lahko s pomočjo te aparature usmeri različno jakost glasu k bolj in manj slušno prizadetim (vsak razred imajo sestavljen iz bolj in manj slušno prizadetih, ker to metodično zelo dobro vpliva na tekmovanje med učenci). Poleg tega je mogoče s Suvagom I — stereo aparatom dovajati zvok za vsako uho posebej in otrok tako dojema, da prihajajo glasovi iz različnih smeri. Aparaturo je sestavil predavatelj fizike Adi Obu s pomočjo zavodovega tehnika in v sodelovanju z zagrebškim zavodom za korekcijo sluha in govora. Nadaljnje izpopolnitve aparature mnogo obetajo za po- učenje slušno prizadetih.

V ambulantah centra za korekcijo sluha in govora je vsak dan polno staršev z otroki. Prihajajo od blizu in daleč, da jim strokovnjaki povedo, kaj je z njihovim otrokom in da jih naučijo vaj. Rehabilitacija predšolskih otrok ni uzakonjena — tako tudi plačevanje ni uzakonjeno. Kdor denarno zmore, da otroka v rejo blizu šole, da lahko hodi v varstvo. Kmečki otroci nimajo povrnjenih potnih stroškov: zavaljo nujne nenehne kontrole je to velik izdatek za revne kmete. Okrog 400 otrok je v nenehni obravnavi; novih pa pride letno okrog 800 do 900.

Kljub vsem naporom in tudi denarnim težavam pa ste vendarle vsi, ki delate s slušno prizadetimi, tako polni vdruine in delovne vneme. Kako to?

Mogoče zato, ker se vsak trenutek zavedamo, kakšno bogastvo je zdravje — zdrav sluh, zdrave oči, zdrave roke, noge. Tako mi je rekla predstojnica oddelka. NEŽA MAURER

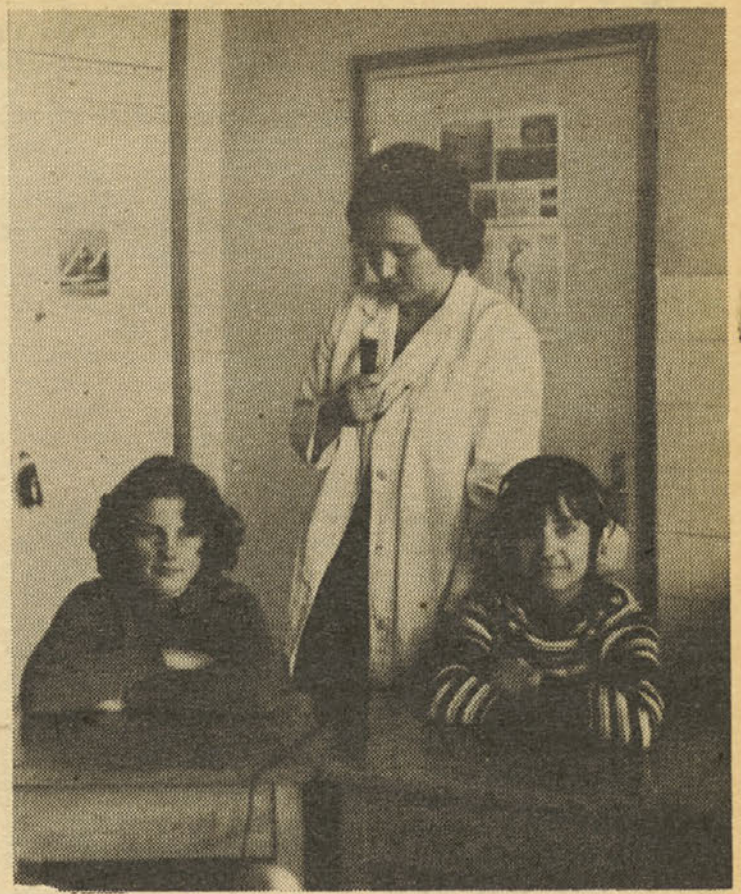
Šolske knjižnice v mednarodnem letu knjige

9. marca je bila v Ljubljani razširjena seja komisije za mladinsko knjižničarstvo. Udeležili so se je vodje pionirske knjižnice iz Ljubljane, Maribora, Kranja, Murske Sobote, Velenja, Novega mesta, Pirana, Celja in Idrije ter vodja šolske knjižnice z osnovne šole dr. Vita Kraigherja v Ljubljani.

Razgovor se je tikal predvsem mednarodnega leta knjige in programa, ki naj bi ga posamezne mladinske knjižnice v tem letu uresničile. Z izdelanim načrtom so komisijo seznanili vodje pionirske knjižnice iz Ljubljane, Velenja in Kranja, drugi pa program dela za to leto še pripravljajo.

Pionirska knjižnica iz Ljubljane je pripravila standarde za šolske knjižnice, ki jih bo prihodnje leto že treba uvajati v prakso. To pomeni, da bodo šolske knjižnice morale temeljiteje skrbeti za knjižni fond in njegovo ureditev. Knjižnica bo v šoli prej ali slej morala postati osrednji prostor, knjižničarjevo delo pa enakovredno učiteljevemu delu v razredu. Nova osnovna šola v Trbovljah bo imela 99 kv. metrov prostora za knjižnično dejavnost, toda na Slovenskem stoji tudi nove šole, v katerih knjižnica sploh nima svojega prostora. Treba bo storiti vse, da bodo šolske knjižnice zaživele v smislu temeljne izobraževalne vloge.

Knjižničarji šolskih knjižnic doslej še niso bili člani bibliotekarskega društva. Ker se vloge knjižnice na šoli postavlja na

Nada Obu z učencema 5. razreda, v katerem je razredničarka

DARILA ZA OSNOVNO ŠOLO V DORNAVI

Uredništvo Prosvetnega delavca je pri ljubljanskih založbah izvedlo akcijo za obdaritev učencev dornavske šole. Založbe so se velikodušno odzvale akciji in vsaka je po svoji zmogljivosti prispevala k obdaritvi otrok.

Mladinska knjiga je prispevala: knjige, slikanice; Državna založba je podarila: šolske torbice, knjige, šolske potrebščine; Cankarjeva založba je odstopila: šolski pribor, knjige; Partizanska knjiga je priskrbelo: knjige za knjižnico.

Vsem založbam se iskreno zahvaljujemo za razumevanje in pomoč!

Reportažo o domovski šoli bomo objavili v naslednji številki našega lista.

NOVI IGRI

V založbi Scene sta izšli dve novi odrski deli. CUDEŽNI PISALNI STROJČEK — igra za otroke v dveh dejanjih, ki jo je napisal Smiljan Rozman. Ljubka otroška igrca bo gotovo navdušila iznajdljive režiserje. Na enostaven, prepričljiv način posreduje misel: spremeniti sovražne besede v prijateljske, vojno spremeniti v mir. Je primerna za osnovno šolo. Otroci jo bodo prav gotovo lepo sprejeli.

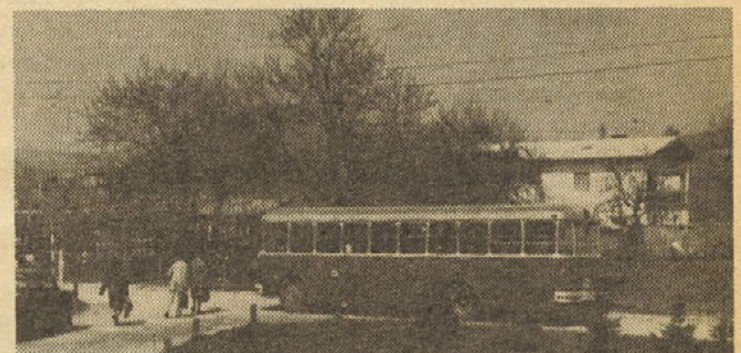
ODMEV JE VEDNO ZADNJI — je prva družbena drama avtorja Marjana Marince, ki ga poznamo že po njegovih komedijah.

V omenjeni dramji je mojstrsko naslikal bolezen našega časa: hlastanje za materialnimi dobrinami. Poslovni mož — slabič Riko, ki ga žene le slepa pridobitnost, končno le spozna, da je prava vrednost — človečnost. Drama bo dobrodošla vsaki gledališki skupini, saj je aktualna in ni prezahtevna. Primerna je za odrasle in mladino.

enotnih pedagoških stališč. Sodelovanje med njima pa je vsak dan bolj nujno. Od tega sodelovanja je v veliki meri odvisna kulturna raven mladega bralca, jutrišnjega člana splošnoizobraževalne knjižnice.

Vse dejavnosti, za katere se bodo šole odločile v mednarodnem letu knjige, naj bodo sistematične in trajne, ne samo občasne.

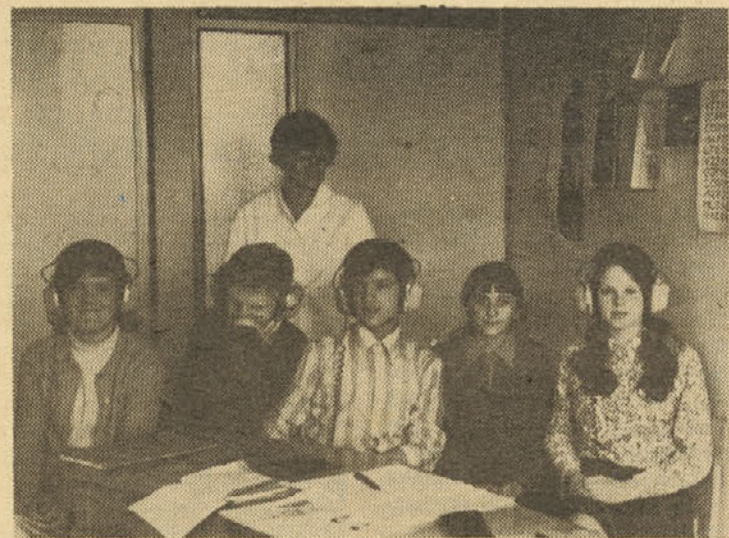
BERTA GOLOB

Avtobus posebne šole za slušno prizadete v Mariboru: vsak dan pripelje in odpelje otroke v šolo in varstvo pa spet nazaj domov

Razstava najnovejših strokovnih knjig

ZGP Mladinska knjiga je organizirala od 20. do 24. marca razstavo francoskih znanstvenih in tehničnih knjig v Francoskem kulturnem centru v Ljubljani. Združenje francoskih založnikov „Sodexport“ iz Pariza nam je prikazalo bogato izbiro najnovejših strokovnih knjig. Razstavljene knjige so zajele vso moderno znanost. Zastopana so področja industrije, ekonomije, matematike, geodezije, splošne avtomatizacije in topografije. Najdemo še geotehniko, hidravliko, termodinamiko, biokemijo, medicino, slovarje in enciklopedije ter še mnogo drugih. Razprava je bila dobro obiskana. — Posebna prednost knjige v izvorniku (francoščini) lahko kupite takoj. Cena posameznih knjig je od 69,30 do 4.800,00 din (za enciklopedije).

Marija Škofič, razredničarka s svojim sedmim razredom

čuti tako. Kadar so počitnice, jo morajo starši od časa do časa pripeljati k drugi mami, Justinini — pa k sestrici in bratcu v Maribor. Andreja je popolnoma gluha, pa tudi sicer je živčno prizadeta: težko zaspi, ponoči se zbujata (dolgo tudi ni obvladala svojih potreb), v trenutni ihti razbije igrače, zažene krožnik po tleh.

— Če ji potem lepo rečem: Andrejka, ti si pridna deklica in ne boš nikoli več kaj takega naredila, ji lice postane mило in otožno. Oklene se me okrog svojo deklico in kako rada jo ima.

Justina Fele ni osamljen primer: vsi naši rejtniki so zares požrtvovalni in ljubijo otroke. Denar je le skromno priznanje. Pa saj se predanost, skrb in ljubezen nikdar ne morejo plačati z denarjem, tako je rekla profesorica Marija Škofič, ki me je spremljala.

Letos septembra bo 10-letnica Centra za korekcijo govora in sluha v Mariboru — rejtništvu je staro 9 let. Otroci rastejo v normalnem okolju, spoznavajo mesto in življenje v njem, prihajajo vsak dan v stik z govorečimi ljudmi in čutijo, kako jim je govor potreben.

Rejtniki tudi mnogo pomagajo tako šoli kot varstvu. Vsak otrok ima svoj testni list, na katerem piše, kaj obvlada (glede

na svojo starost) in česa ne. Starši ali rejtniki prejemaio navodila vsakih 14 dni — in vsakih 14 dni psihologi tudi preverjajo uspeh domačih vaj ter vpisujejo dosežke v testni list. Sodelovanje doma in šole je velikega pomena. Rejtništvu je izredno oteženo in ne rodi pravih sadov samo v primeru splošne prizadetosti otroka. Za take je zavod edini izhod.

Varstvo slušno prizadetih otrok je nekaj povsem drugega kot varstvo normalnih: tu se otroci po tri ure dnevno učijo govoriti s pomočjo slušnih aparatov; učijo se spoznavati svet, ki je okrog njih. Videla sem jih, kako krožijo z rokami in zahteglo ponavljajo O-O-O. Ta glas vežejo potem z drugimi glasovi in vse, kar povedo, nakazujejo tudi z rokami.

Otrok, ki je npr. tri leta v varstvu, se z lahkoto vključi v učni program osnovne šole. V razredih je od 5 do 8 otrok. Videti je, da so za znanje mnogo bolj hvaležni kot normalni otroci — svoje pa verjetno prispeva tudi individualna izredno prisrčna povezava med profesorji in učenci. Ko sem v osmem razredu poslušala učence, ki so razločno in sproščeno pripovedovali o svojih načrtih za prihodnje poklice, se mi je zazdelo poučevanje učiteljev ali vzgojiteljev na tem zavodu več kot samo poučevanje: to je ustvarjanje. V desetih ali 11 letih so otroka, ki sliši čisto malo ali prav nič, prepeljali iz popolnega molka v svet govora. Tam v prvem letniku varstva komaj izdavljeni zlogi ma-ma, ta-ta — tu pa bolj ali manj tekoč razločen govor, ki ga lahko razume vsakdo. Učenci imajo svoje slušne aparate, ki jih ni opaziti in se tako že v šoli navadijo nanje. Naštevati so svoje bodoče poklice: šivilja, mesar, pek, opremljevalec časopisa (pri Večeru), ena pojde celo v gostinsko šolo za natakarico.

„Mi smo mlada ustanova,“ pravi predstojnica. „Ne vemo še, kako bodo ti mladi ljudje v življenju uspeli; vendar smo prepričani, da jih ne bo povozilo. Če so imeli dovolj vztrajnosti, da so se naučili govoriti, da so

ZDRAVSTVENI DOM MARIBOR CENTER ZA KOREKCIJO SLUHA IN GOVORA

Devetdeset otrok od tretjega leta pa do končane osemletke vključuje ta šola. Zajema ves predel severovzhodne Slovenije vključno s Koroško in Pomurjem (okrog 600.000 prebivalcev). Za svoje delo tako s predšolskimi kot šolskimi otroki bi potrebovali večje prostore in več prostorov. Zdaj gostuje šola v novi stavbi na Pobrežju, kjer merijo posamezni prostori komaj 2,5 x 5 m. Predšolski otroci, ki sestavljajo pet oddelkov, pa so v stari stavbi na Tomšičevi ulici.

Kako bi najlaže in najuspešneje rešili težavno vprašanje pomanjkanja prostora? sem vprašala predstojnico oddelka, Margerito Stajnik-Rogelj.

Z dozidavo k sedanjem centru v Tomšičevi ulici bi hkrati dosegli dvoje: združili bi naš diagnostični oddelek s šolo — pa tudi prostore, upam, da bi naredili funkcionalnejše.

Kdo usmerja otroke v vaše ambulante in potem naprej v vašo šolo?

Skrbni starši sami peljejo otroka k zdravniku in ta jih napoti k nam. Če dobimo triletnega otroka, ga do šole lahko naučimo že precej besed. Bistvo našega prizadevanja je v tem, da slušno prizadete čim bolj približamo zdravim otrokom. Tako jim omogočimo vključevanje v delo in normalno življenje.

Je po finančni plati šolanje in usposabljanje slušno prizadetih urejeno?

Lahko bi rekla, da je urejeno napol: financiranje šole je urejeno, za individualno slušno-terapijo (ki je za posameznika izrednega pomena) pa ni denarja. Plačniki te dejavnosti — to je zdravstveni dom oziroma socialno zavarovanje — ob razširitvi

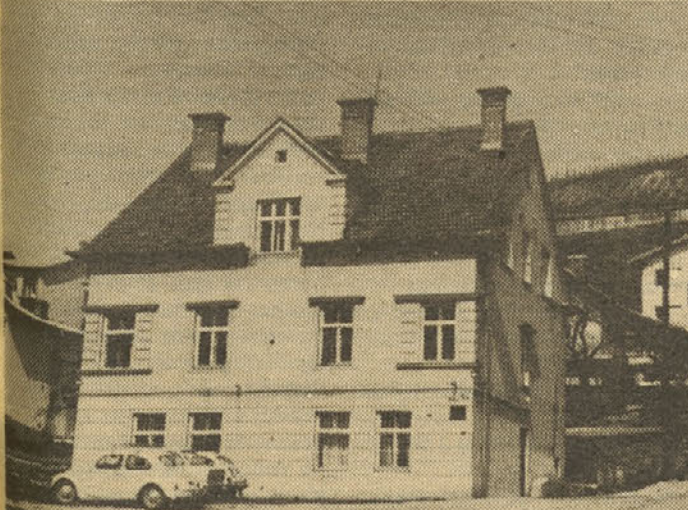

Andrejka Pivec

šole ne dopuščajo razširitve te dejavnosti zavoljo pomanjkanja denarja. Pa vendar bi se to dalo urediti ali iz skladov zdravstvenega varstva ali pa iz invalidsko pokojninskih skladov.

Pri šoli nimate internata. Kje živijo vaši otroci?

Nekateri živijo doma in se vozijo, če ni predaleč. V rejtniških družinah po Mariboru pa jih je 69. Pogoj za rejtniško družino je: urejeno družinsko življenje, mati mora biti doma in sredstva, ki jih dobivajo za rejenca (od 500 do 600 dinarjev mesečno), jim ne smejo predstavljati večji delež dohodkov.

Stara stavba zavoda za slušno in govorno prizadete na Tomšičevi 13

Več pomoči glasbenim pedagogom z osnovnih šol

Na XII. občnem zboru se je Društvo glasbenih pedagogov Slovenije preimenovalo v Zvezo društev glasbenih pedagogov Slovenije.

Letošnji občni zbor Društva glasbenih pedagogov Slovenije, ki je bil 4. marca v zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani, je opozoril na vrsto problemov, s katerimi se srečujejo glasbeni pedagogi v osnovnih in glasbenih šolah. Posodabljanje pouka, pridobivanje dodatne izobrazbe, strokovno izpopolnjevanje učiteljev in financiranje so bili tudi tokrat osrednja tema razprave.

Na nujnost uporabljanja sodobnih učnih metod pri pouku je opozoril v uvodnem govoru tudi predsednik Društva glasbenih pedagogov Slovenije Peter Lipar: — Sodobni čas narakuje nove poti v spoznavanje in odkrivanje novih zvočnih in oblikovnih stvaritev. Te močno oblikujejo odnos mladih do že ustaljenih oblik. Mlad človek danes vrednoti in sprejema umetniške stvaritve in sodobne učne metode na svojstven, a ne odklonilen način. Prav glasbeni pedagogi, ki vzgajamo in kulturalno oblikujemo mladega človeka, smo dolžni, da uporabljamo pri svojem delu sodobne učne metode.

Vsakoletne glasbene revije instrumentalnih solistov in

ansamblov glasbenih šol ter revije šolskih pevskih zborov dokumentirajo moč glasbene vzgoje ter uspešno delo glasbenih pedagogov po naših šolah. Reforme šolskega pouka so nujne, ne bi pa smele zmanjševati področja estetske in s tem tudi glasbene vzgoje pri nas.

Iz predsednikovega poročila in iz poročila tajnice društva Narcise Deskovičeve smo zvedeli za obsežno sodelovanje društva v našem slovenskem in jugoslovanskem vzgojnem procesu: zavzeto spremlja vsa dogajanja v zvezi z estetsko in predvsem glasbeno vzgojo, nenehno sodeluje z vsemi dejavniki, ki si prizadevajo ohraniti in vrednotiti glasbeno vzgojo na stopnji, ki je nujna za njen uspešen nadaljnji razvoj.

Bolj kot prejšnja leta je društvo v zadnjem času sodelovalo z Zvezo društev glasbenih pedagogov Jugoslavije, z republiškim sekretariatom za prosveto in kulturo — v komisijah za analizo o izobrazbi glasbenih pedagogov oziroma v komisijah, ki so določale profil glasbenega pedagoga na raznih stopnjah šolanja učencev. Svojo dejavnost je povežalo z Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij, zavodom za šolstvo, mladinsko redakcijo RTV Ljubljana, organizacijo Glasbene mladine in s Sindikatom delavcev družbenih dejavnosti.

Iz naših republik

Še za ali proti učni obveznosti direktorjev

Ob osnutku novih zakonov o šolah v Srbiji živahno razpravljajo o predlogu komisije, da je treba to vprašanje individualno urediti s statuti posameznih šol. V večini doslej objavljenih mnenj pa se razpravljavci ogrevajo za to, da se učna obveznost ravnateljev kratko malo uzakoni. Poučujejo naj svoj predmet vsaj v enem razredu, kjer naj bodo hkrati tudi razredniki. V teoriji in praksi je ravnateljeva prva naloga, da vodi učno in vzgojno delo šole, vendar je „vodstvo na daljavo“ vse manj učinkovito. Žal doslej še nimamo analiz o uspešnosti takega ali drugačnega ravnateljevega vodenja, gotovo pa je, da brez vsakodnevne prakse celo sam izgublja tla pod nogami. Spričo naglega razvoja bledijo celo izkušnje dolgotrajnega

dela v razredu. Pomanjkljivosti se kažejo še posebno pri delu tistih ravnateljev, ki imajo manj let delovnih izkušenj. Posebno pomembno je razredništvo, saj se šele v razredu kot kolektivno kažejo problemi šolskega okolja, raznih družbenih vplivov, odnosov med učenci in razni drugi problemi, značilni za vso šolo. Razpravljavci se zavzemajo za predlog, naj bi isto veljalo še za pomočnika direktorja. Učni kolektiv kot samoupravno telo ter administrativni aparat v ravnateljstvu lahko dovolj razbremenita ravnatelja, da se vrne v središče pedagoškega dogajanja med učenci in učitelji.

Proti predlogu so največ direktorji sami, čeprav ne vsi.

„Prosvetni pregled“
Beograd

ENO LETO REVIIJA, DRUGO LETO TEKMOVANJE

Člani društva so sodelovali na celjskem pevskem festivalu, največja akcija Društva glasbenih pedagogov Slovenije pa je organizirala vsakoletne revije učencev in ansamblov glasbenih šol Slovenije. Ugotavljajo, da so revije sicer najbolj množičen, ne pa tudi kakovosten prikaz dela učencev in njihovih učiteljev; zato je društvo sklenilo, da bo zaradi izboljšanja kakovosti tovrstnih nastopov eno leto organiziralo revijo, drugo leto pa tekmovanje. Dosežki na tekmovanjih naj bodo v resnici odsev sposobnosti učencev in glasbenih učiteljev.

Lani, v aprilu, je društvo začelo akcijo ob reformi osnovne šole in ob načrtih za reformo gimnazije; spodbudilo je glasbene ustanove, naj povedo svoje mnenje o novih predlogih učnih načrtov...

V razpravi po poročilih, ki so jih podali tudi predstavniki področnih društev, so opozarjali, da se kljub veliki aktivnosti na glasbenem področju (številni nastopi glasbenih šol, celjski festivali in.) še ni posrečilo prebrati javnosti, kolikšnega pomena je glasbena vzgoja pri oblikovanju mladega človeka.

Financiranje glasbenega šolstva je še vedno postavljeno pod B-program. Posledice te zakonske določbe pa so očitne posebno v zadnjem času — nekatere temeljne izobraževalne skupnosti so hotele financiranje glasbenih šol naprtiti zgolj kulturni skupnosti.

Neljube spremembe so za beležili tudi v kadrovski strukturi: tudi v glasbenih šolah ugotavljajo beg iz prosvetne stroke, iz osnovnih šol odhajajo glasbeni pedagogi v glasbene šole. Pravijo, da tudi v prihodnosti ni upanja, da se bo položaj kaj kmalu izboljšal: z razdelitvijo profila prihodnjih učiteljev na učitelje z glasbeno akademijo in s pedagoško akademijo, bo prišlo na osnovne šole še manj kadrov — saj ni niti diplomantov učiteljskih niti srednjih glasbenih šol, ki bi lahko takoj po srednji šoli poučevali glasbeno vzgojo v osnovnih šolah.

ZA IZOBRAZBO PO NOvem ZAKONU

Društvo glasbenih pedagogov bo moralo poskrbeti tudi za tiste učitelje, katerih izobraz-

beni profil po novem zakonu o glasbenem šolstvu ne ustreza več: zanje bo treba uvesti dodatno izobraževanje. Že sedaj pa pridobivajo učitelji strokovno izobrazbo na tečajih (za harmoniko), ki jih organizira Zavod za glasbeno in baletno izobraževanje iz Ljubljane. Učitelji lahko opravljajo tudi privatne izpite.

Določilo v organizaciji enostopenjskega študija za vse, ki potrebujejo dodatno izobrazbo, je sprejel tudi svet akademije za glasbo, predlog pa so poslali osnovnim šolam.

V Društvu glasbenih pedagogov, pa tudi v področnih društvih je še vedno premalo pedagogov z osnovnih šol. Delo glasbenih pedagogov, ki delajo v oddelkih krajih, kjer je šola središče kulturno-prosvetnega življenja, je nadvse pomembno. Prav tem pa je treba pomagati pri njihovem delu, da bodo lahko z gotovostjo in entuziazmom premagovali številne te-

zave. Vsi glasbeni pedagogi — tudi oni iz osnovnih šol — bi se morali sproti seznanjati z novostmi, reformami šolstva in si prizadevati, da bi našla glasbena vzgoja v našem življenju ustrezno mesto. V sklepkih so poudarili, da je treba položaj glasbene šole v posameznih šolah — posebno v poklicnih, kjer je ta vzgoja očitno zanemarjena —

temeljito proučiti, zavod za šolstvo pa naj bi pričel akcijo spremembo sedanjega stanja.

Na občnem zboru so se odločili tudi za spremembo naziva: Društvo glasbenih pedagogov Slovenije se je preimenovalo v Zvezo društev glasbenih pedagogov Slovenije. Za predsednika je bil izvoljen Peter Lipar. MARJANA KUNE

Otroci z glasbenimi instrumenti — osnovna šola Suhor

Nastopi vzgojiteljic na seminarju »Delo s starši«

Na seminarju za vzgojiteljice „Delo s starši“ smo videli številne dobre nastope oziroma nazorne prikaze individualnega svetovanja (improvizirane vloge) ter skupinske priprave diskusijskih sestankov. Med enakimi dobri smo izbrali le za vsak primer (individualno svetovanje in diskusijski sestanki) po enega, kar ni bila lahka odločitev. Pomembna je diagnoza.

Metodika individualnega svetovanja zajema: zunanje pogoje, ustvarjanje atmosfere, stik, dialog, usmerjanje k analizi izkušenj in k sklepom.

Metoda: odkrivanje
Namen: spoznavanje odnosa starši — otrok
Način: od daljnega k bližnjim

Važno je, da vzgojiteljica pokaže, da se zanima za probleme, da zna starše poslušati, sprostiti in pravilno postavljati vprašanja. Razgovor mora potekati lahkotno, brez zasiljevanja. Svetovanje naj se ne spreminja v pridigo. V prvem delu svetovanja naj govore pretežno starši (80%), v drugem delu pa naj bo razmerje vzgojitelj — starši 50%:50%. Usmerjanju k analizi izkušenj in sklepom naj sledi nasvet za naprej, zagotovilo, da se bo vzgojiteljica še posvetovala s strokovnjaki, in dogovor za naslednje srečanje s starši.

Ena vzgojiteljica je odigrala vlogo matere, ki pride na posvet, druga pa vlogo vzgojiteljice — svetovalke.

Mati pride negotova in zaskrbljena, pozdravi. Vzgojiteljica ji ljubezno odzdravi, ponudi stol in poskrbi, da sta ločeni od drugih staršev.

Vzgojiteljica oprezno, nevsiljivo sprašuje: Kaj meni mati o otrokovem značaju in vedenju doma? Mati je v začetku plašna, odgovarja kratko in negotovo. Kmalu se ustavi pri opisovanju otrokovega vedenja doma. Pripoveduje, da je otrok vedno nekje bolj zase, najraje se igra sam, večkrat ne prihaja iz vrta domov ob pravem času.

Vzgojiteljica pove svoje izkušnje z njim. Bilo je že nekaj primerov, da so otroci pobegnili iz vrta. Opazila je, da je otrok nedružaben, običajno potr in molčeč. Rada bi mu pomagala. Sledijo vprašanja: „Kaj mislite, kje je vzrok? Ali hodi rad v vrtec?“ Mati se vedno bolj sprošča. Pove, da otrok ne mara vrta, da prinese včasih domov celo tuje igrače, da pogosto beži k teti. S prijatelji se ne razume. K teti beži zato, ker mu ta daje potuho. Vzgojiteljica sprašuje naprej. Opazila je, da je otrok čisto neprespan. Ali mor- da dolgo gleda televizijo? Mati

zanika. Tedaj privre resnica na dan. V družini ni pravega reda. Mož rad pije. Ona in mož, oba sta zaposlena, otrok je precej sam. Večkrat se zgodi, da je otrok priča neljubim prepriom. Prav zato otrok najraje beži k teti, ki ga pretirano razvaja.

Mati se kar ne more nagovoriti. Pravi, da bo kmalu drugače, saj se bosta z možem ločila. Upa, da bo takrat za otroka boljše kot doslej.

Vzgojiteljica je že ugotovila vzrok otrokovega vedenja: neurejene domače razmere, prepri, pijanstvo. Postavila je diagnozo: otrok je osamljen, počuti se brez zaščite in negotovo, ker ne ve, ali bi se opredelil za očeta ali za mater. Zaradi te negotovosti beži iz vrta, od doma, zapira se vase in umika pred prijatelji.

Vzgojiteljica pojasni materi vzrok otrokovega vedenja, nato svetuje prijateljsko, prisrčno in z razumevanjem za težak materin položaj. Mati naj se poskuša izogniti prepriom, kolikor je mogoče, naj bo z otrokom potrpežljiva in nežna. Vzgojiteljica obljubi, da se bo še posvetovala s kakim psihologom, da bi čim boljše rešili otrokov problem. Dogovorita se še za naslednji pogovor. Vzgojiteljica se zahvali materi za njeno sodelovanje. Mati odide olajšana, potolčena. Zbudilo se ji je upanje, da bosta z vzgojiteljico otroku pomagali, saj ga imata obe radi.

Skupinska priprava diskusijskih sestankov.

Skupina petih vzgojiteljic se posvetuje, skupaj delajo pripravno. Delo vodi njihova voditeljica. Priprava bo zajela uvod v vzgojni pogovor, ki naj traja približno 10 minut. Treba ga je zelo pozorno pripraviti, saj je najvažnejši del diskusijskega sestanka, od katerega je odvisen uspeh. O delu skupine bo poročala vzgojiteljica-poročevalka ustno, ob opornih točkah.

Struktura roditeljskega sestanka:

- uvodne besede (3 minute) pozdrav, dnevni red, — tema, zakaj? čemu?
- vzgojni pogovor (45 minut) najvažnejši
- obvestila ipd. (10 minut)
- sklep (2 minuti) priznanje staršem za sodelovanje, dogovori za naprej
- skupaj — 1 uro
- Vzgojni pogovor zajema:
 - temo, vsebino, pomen in smoter obravnave (2 do 5 minut)
 - uvod v pogovor (največ 10 minut)
 - pogovor s starši (30 minut)
 - sinteza: povzetek spoznanj, stališč, sklepov (2 do 5 minut)

Uvod v pogovor zajema: — problem — pojav (opredelitev)

— pojavnne oblike, razsežnost (kaj? kje?)

— bistvo, vzroki (sklicevanje na strokovnjake)

— metode — kako?

— prehod na razgovor

— skupaj 10 minut

Poročevalka poroča o delu skupine: otroci od 5 do 7 let

Tema: Otrok in delo

Tema je zbrana skupaj s starši in po opazovanju otrok vrtcu. Vprašali se bomo: Kako uvajamo otroka v delo? Kdaj zahtevamo od njega preveč? Premalo? Otrok mora biti sposoben sprejemati dolžnosti, mu jih nalagamo. Otrok enako delo z igro. Strokovnjaki trdijo, da je to povsem naravna pot otrokovega razvoja. Oglejmo otroka doma pri igri. Ali pospravljamo igrače za njim? jih pospravlja sam? Kako dosežemo? Obstajata dva načina: prijeten in neprijeten. Primer: otrok se je vživel v igro „zaigral se je“. Prav je, da psihično pripravimo na pospravljanje in mu damo dovolj časa, da to tudi sam naredi. Prav, če od otroka zahtevamo, da pospravi v trenutku ali pa napodimo, ker „nimamo časa“ in nato sami pospravimo. Ni pačno je otroka nagrajevati, lahko pa ga pohvalimo, ko pospravi. Otroka moramo naučiti prevzemanje odgovornosti postopoma. Pri navajanju otroka k pospravljanju moramo biti potrpežljivi.

Poglejmo še drugo vrsto dela pomoč staršem. Otrokovemu delu, da bi nam pomagal, izkoristimo lahko pozitivno. Nalagamo mu dolžnosti, ki jih zmogo. S tem bo dobil občutek, da nam je potreben, koristen in bo počutil kot enakoveren član družinske skupnosti.

Zelo napačno bi bilo kaznovati otroka, če nam pri pomivanju posode razbije krožnik, ker nam drugič ne bo hotel pomagati. Pravilno bo, če ga samo opozorimo. Otroku lahko nalagamo nenehne dolžnosti, npr.: stalno skrb za zivali, cvetlice. Pomagali mu bomo z navadnimi stvarmi. Pohvalili ga bomo, spodbujali in mu dali priznanje. Ne nalagajmo mu preveč pretežkih dolžnosti. Tako bomo razvijali delovne navade. Zanima me, kako vi dosežete, da otroci doma delajo? Kaj delajo? Kaj mislite, ali lahko otroci varujejo mlajše brate? Uvodu v pogovor so zajete vsebine, ki so potrebne za uspešno vodenje diskusijskega sestanka. Prvotno vprašanje ob koncu uvoda še poveča aktivnost staršev pri sodelovanju v pogovoru.

Sto let kmetijske šole v Mariboru

Mariborska kmetijska šola praznuje letos stoletnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti se učitelji spominjajo izredno pomembne vloge, ki jo je imela šola v preteklih sto letih pri vzgoji in izobrazbi našega, v tem razdobju še izrazito kmečkega podeželja. Bila je žarišče tiste materialne kulture, ki so jo potem tudi osnovne šole posredovale dalje. Zlasti predvojni rod učiteljev se še rad spominja takega skupnega dela in uspehov: šola je sprejemala in strokovno oblikovala naše absolvente, potem pa jih je vračala v domače okolje kot nosilce napredka v posameznih vejah kmečkega gospodarstva. Njeni predavatelji so bogato skrbeli za strokovno literaturo, ki smo jo uspešno uporabljali v šoli in zunaj nje, prihajali pa so med nas tudi osebno kot dobrodošli svetovalci učiteljevemu delu na vasi. Prijetno nas je medsebojno povezovala v številnih učiteljskih počitniških tečajih v Mariboru ali pri drugih sorodnih zavodih, ki jim je bila nekako središče. Iz takega vzajemnega dela so nastajale pri šolah vzorne trsnice, čebelnjaki in drevesnice ter hkrati ognjišča kmetijske strokovne izobrazbe.

Ko se je po vojni začela družbena struktura podeželja naglo spreminjati, se je tudi kmetijska šola krepko oprijela novih nalog: izobraževanja odraslih,

šolanja borcev in aktivistov za združne organizatorje, vzgoje kadrov za novo tehnologijo in še drugih, med njimi zlasti vzgoje kandidatov za visokošolski študij agronomije, veterine in pod.

Ob jubileju je Skupnost kmetijskih šol Slovenije izdala na 60 straneh publikacijo, ki naj bi bila vsaj skromen odsev preteklosti in uspehov mariborske kmetijske šole. V prvem delu je kar se da zgoščeno nanizana kronika z nekaterimi spominskimi ilustracijami, v drugem pa je zajetih nekaj pogovorov z nekdanjimi absolventi, profesorji in sedanjimi dijaki šole.

POMLAD (tempera — Ida Šmid, III. razred posebne šole za slušno prizadete v Mariboru)

Iz njihovih izjav večkrat zazveni misel, da bodo nadaljnje perspektive šole odvisne od naglice, s kakršno se bo naše podeželje prilagajalo novim družbenim tehničnim in ekonomskim tokovom. Ni dvoma, da si bo tudi šola sama prizadevala prispevati pri tem dostojen delež. Odvisne pa bodo tudi od tega, koliko se bomo v prihodnje znali bolje izogibati napakam v naši splošni agrarni politiki.

Ko šoli čestitamo k jubileju, ji obenem želimo, da bi kljub oviram še dalje krepko napredovala.

UREDNIŠTVO
PROSVETNEGA DELAVCA

Tri srečanja z Jakobom Meškom

(V spomin ob drugi obletnici njegove smrti)

I.

Bilo je v šolskem letu 1925/26, ko je prišel iz Pariza v Maribor mlad filozof, psihološko in pedagoško razgledani dr. Franjo Zgeč. Okrog sebe je začel zbirati same mlade, pedagoško in psihološko razgledane dijake mariborskega učiteljskega. Danes bi temu rekli pedagoško-psihološki krožek. Takrat je na učiteljski v Mariboru še vladalo herbartovstvo v vseh svojih oblikah pri pouku, ob konferencah o učnih nastopih učiteljskih kandidatov in pri ocenjevanju. Zunaj pa je že pihala nova sapa; mlajši učitelji z naprednimi nazori so uvajali s svojo prakso nove učne in vzgojne metode. Mladi doktor Zgeč jim je bil v veliko oporo, posebno pozneje, ko je v družbi z Ernestom Vrancem in Antonom Ostercem prevzel uredništvo pedagoške revije Popotnik (1928-30), organiziral Pedagoško centralo in postal duša modernega pedagoškega gibanja na slovenskem štajerskem.

V pedagoško-psihološkem krožku sem srečal tudi Jakoba Meška. Zbirali smo se na stanovanju dr. Zgeča na Partizanski cesti (nad kavarno Astorijo), kjer smo sledili izvajanju mladega znanstvenika, ki bi ga lahko imenovali pionirja novih pedagoških smeri na Slovenskem. Z lahkotnim, pronicljivim in prepričljivim glasom je razpravljal pred redke učiteljske kroške, ki se je plemenitila ob dogajajočih se psiholoških znanostih, posebno socialne in globinske psihologije. Slišali smo za nova in nova imena, ki so takrat že slovela v širokem pedagoškem svetu zunaj naše domovine, ob tem pa smo lahko začutili probleme, ki so glasno trkali tudi na naša srca: stanje in študij naše družine, vprašanja vzgoje najširših plasti naroda, psihološko preučevanje slovskega otroka po vidikih, kakršne so nakazovale nove smeri psihologije in pedagogike, nove smeri učno-vzgojnega dela po šolah in zunaj šole, perspektive našega nadaljnega dela idr. Za svoje delo je uporabljal najprej člankov in razprav in pojasnjevanja, pri čemer je uporabljal svoje prvotno metodo, da je nam mladim dijakom konkretno posredoval literaturo o problemih, o katerih smo razpravljali. Imel je bogato knjižnico; seveda marsikatero knjigo nismo mogli uporabljati, ker je bilo naše znanje tujih jezikov bomo. Prebrali smo lahko največ nemške knjižnice, ki jih je bilo s področja globinske psihologije le toliko, da smo lahko zadostili naši vednosti. Hude pa so bile naše gotovitve, kako plitko znanje nam je posredovalo staro učiteljske.

Po vsakem „krožku“ sva se domov grede z Meškom še o marsičem pogovarjala. Jakoba Meška, ki je bil kak letnik na učiteljski za menoj, sem srečal že poprej na hodnikih učiteljske ali na cesti. Bil je visok in vitak fant, prijazen in dobrodušen. Vedno je hitel s knjigo pod pazduho. V razgovoru je bil jasen, zanesljiv, preudaren. Z vsakim našim vprašanjem je znal slediti mislim sogovornikov. Svojih mnenj ni nikdar vsiljeval, znal je prisluhniti besedam in se vavati, da bi koga ušlil. Že ob prvem stiku sem zasluhlil, da je Meško velik humanist, o čemer sem se lahko pozneje večkrat prepričal. V dijaških letih je mnogo bral. Ker je zelo dobro obvladal nemščino, mu nemška literatura ni bila tuja. Tako se je lahko poglabljal tudi v najnovejša psihološka dela, posebno na področju globinske psihologije, ki je bila v tisti dobi dovolj aktualna. Ker je bil - kakor pravimo - zelo načitan, je bilo kramljanje z njim prav prijetno, posebno še zaradi tega, ker je znal kritično presojati in tudi mnenja preudarno motriti z nazora slovenskega stališča.

Že takrat sem zvedel, da Meško tudi „piše“. Ob neki priložnosti mi je pokazal zanimiv „dnevnik“, kamor je zapisoval svoja doživlja. Kakor sem zvedel pozneje, se je poglabil v tiste zapiske prof. dr. Karel Ozvald in nekatere misli uporabil v svojem delu „Duševna rast otroka in mladostnika“. Imel je tudi zbirko črtic, ki pa jih menda ni objavil. Je pa ta pisateljska strunica zavzenela pozneje v nekaterih lepih Meškovih sestavkih, objavljenih v otroških listih.

Učiteljsko kariero je začel v Cankovi v Prekmurju, kamor so ga bili namestili po maturi na učiteljski. Čeprav je veljalo Prekmurje v stari Jugoslaviji za „Sibirijo“, je vendarle skoraj vsak naš mladi človek, ki je prišel v to pokrajino učiteljevati, vzljubil kraje in ljudi. Ko sem ob neki priložnosti srečal Meška v Murski Soboti, ki je bila takrat povsem drugačna kot danes, mi je z najpogostejšim navdušenjem pripovedoval o svojih učencih, kraju in ljudeh in pokazal obraz srečnega učitelja.

II.

Drugo srečanje je bilo v šoli za rezervne oficirje v Sarajevu. Z Meškom sva se znašla v I. vodu 8. čete II. bataljona te šole, ki je zajela vse tiste rekrute, ki so imeli vsaj maturo. Med nami se je znašel tudi „redov djak“ Trajko Popkočević, nekje iz Makedonije, star 27 let, ki je prišel služiti kadrovske rok s študija na Sorboni. Kakor je bil ta fant načitan in filozofsko čudovito razgledan, tako je bil na drugi strani telesno neroden, nekako zveržen in je imel po takratnih nazorih zelo slabe dispozicije za dobrega jugoslovskega vojaka.

V sobi oziroma spalnici I. voda nas je bilo okrog štirideset dijakov, naš sobni starešina pa je bil podnarednik Marko Vrkljan, za katerega sem zvedel pozneje - med okupacijo - da je bil nekje v Bosni ustaški okrajni načelnik. Ne glede na to, da so se tudi vojaški tovariši Popkočeviću Trajku zaradi njegove nerodnosti posmehovali in se priložnostno tudi iz njega norčevali, ga je sobni starešina Vrkljan prav sovražil. Vsako soboto proti večeru smo imeli v vodu „smotro“, to je pregled predmetov, kovčkov, obleke, idr. Vrkljan ni bil dober človek. Če se je le dalo, je kaznoval. Gorje tistemu, ki ga je zasovražil. Nikdar se ni nasmeljal; če pa je smeh nakazal, si lahko iz njegovih potez bral maščevanje. Kdove kako je naneslo, da je postal „zaščitnik“ ubogega Makedonca prav Meško! Branil ga je pred posmehovalom tovarišev in mu tudi pomagal pri vajah, kolikor se je le dalo.

Tisti Makedonec je bil zanimiv človek: zelo izobražen, saj je nenehno bral in razmišljal, kramljanje z njim pa je bilo zelo prijetno, ker je bil zgovoren in duhovit. Od njega sva z Meškom natančneje zvedela za „makedonsko vprašanje“; takrat smo se po vseh šolah učili le o Severni ali Moravski in Južni ali Vardarski Srbiji. Razlagal nama je problematiko starodavnega makedonskega naroda. Žal je bil močno protisrbsko razpoloženo, v splošnem pa vendarle jugoslovansko pozitivno usmerjen.

Neke sobote je pri večernem pregledu opravljal službo zopet podnarednik Marko Vrkljan. Ko je bil na vrsti Trajko Popkočević, ga je sobni starešina neusmiljeno ozmerjal, potem pa zakričal vanj: „Svinjo jedna!“ Zdi se mi, da je Meško, ki je imel posteljo poleg Trajkove in čakal, da pride na vrsto, tisti trenutek neizmerno zrasel; skočil je pred podnarednika in ves rdeč v obraz zakričal v podnarednika s kar se da jeznim glasom: „On nije svinja, on je čovek!“ Vrkljan je za trenutek osupnil, vsem je zastal dih. Potem je podnarednik samo nakazal nasmeh...

Odtlej smo srečavali Meška noč za nočjo na hodniku: če že ni dežural - to je bila služba bedenja v polni opremi od 9. do 12. ure ali od 12. do 5. ure, pa je moral „požarčiti“ - služba bedenja po dve uri pred polnočjo ali po polnoči zaradi morebitnega požara v vojašnici, vojaških prostorih ali kje zunaj. Počasi je meril korake po dolgem hodniku gor in dol ali pa strmel skozi okno v temno noč. Drugi dan je moral seveda opravljati redno vojaško službo na vojaških vajah. Kdaj pa kdaj mu je bil pogled utrujen, a nikoli ni potožil, da mu je hudo. Če je bilo treba, se je široko zasmel, rad v kvartetu tudi zapel. Ostal je ponosen fant in je užival v četi med tovariši splošno spoštovanje. Kar pa je bilo najpomembnejše: spremenil se je odnos tovarišev ob podnarednika Vrkljana - zdelo se nam je tako - tudi do makedonskega sonarodnjaka. - Pozneje, ko sva se srečala z Meškom v službi poklicnega usmerjanja in sva bila večkrat v Makedoniji, sva se spominjala najinega vojaškega strpina, a izginila je vsaka sled za njim. Tudi poizvedovanje pri makedonskih sodelavcih ni imelo uspeha.

III.

Medtem je minila druga svetovna vojna, med katero je Meško kot dober rodoljub in človek izvršil svojo dolžnost. Po osvoboditvi je sodeloval pri obnovi šolstva in domovine in se je s svojimi zmožnostmi angažiral povsod, kjer je bilo najbolj potrebno. Pri tem je ponovno začutil vrzeli v izobrazbi, o čemer sva večkrat razpravljala že v Mariboru in pozneje v Sarajevu. Vprašanje prave učiteljske izobrazbe za uspešnejše učno-vzgojno delo v šoli in zunaj nje je nenehno problem slovenskega učitelja. Medtem ko so bila vrata za študij naši generaciji bolj ali manj zaprta, so se v novih razmerah kazale boljše perspektive. Tudi za študij v prvih povojnih letih je bila pomembna samoiniciativa in velika požrtvovalnost. Potrebne so bile tudi lastne gnotne žrtve, saj družba problemom izobrazbe nje še ni prisluhnila toliko, da bi prispevala tistim, ki so študirali, kako finančno pomoč. Ob takih pogojih je Meško junaško vpisal na ljubljanski univerzi študij psihologije in pedagogike in tudi uspešno diplomiral. Vsakega napredka se je veselil, tako pri sebi kot pri tovariših, pri katerih je bil zaradi konciliantnosti, iskrenega tovarištva ter nesebičnosti zelo priljubljen. Ideje in težnje iz mariborskih let so priplavale na dan, vse skrite želje ob velikih imenih in problemih so se razrasle in so v študiju, pridnosti, prizadevnosti ter tisti pametni ambicioznosti, ki naj ob odlika razumom obdarjenega človeka, rodile obilo sadu. Meško je pridobil, da bi svoje bogastvo, ki se je v njem obrestovalo, bogato delil tistim, ki jih je nemila usoda najbolj prizadela. Pri tem je izpolnil več kot svojo dolžnost!

Leta 1955 smo pričeli pri nas s službo poklicnega usmerjanja. Med pionirji te službe je bil tudi Meško. Z entuziazmom je prevzel delovno mesto poklicnega svetovaleca pri zavodu za zaposlovanje delavcev v Ljubljani. To službo je solidno organiziral, opremil psihološki laboratorij z ustreznimi testi in aparati in tudi uspešno sodeloval pri poklicnem prosvetljevanju s predavanji po šolah in na terenu ter s prispevki v naših biltenih. Bil je tudi med ustanovitelji Jugoslovanskega združenja za poklicno usmerjanje SFRJ (28. maja 1956 v Sarajevu), sodelavec lista „Človek i zanimanje“ v Beogradu in publikacij združenja, leta 1958 pa tudi pri ustanovitvi slovenske sekcije združenja (ustanovljene 13. aprila 1958 v Kranju). Njegov bogat sestavek o izbiri poklica je objavljen tudi v knjigi psiholoških spisov „Prispevki k psihologiji“.

Bil je zanesljiv sodelavec na vseh področjih poklicnega svetovanja, dober tovariš in z bogatimi izkušnjami odlični mentor mnogim mlajšim kolegom-psihologom, ki so pri njem iskali nasvete in pomoč. Svoje delo je opravljal kot svojo dolžnost, iskal ni niti nagrad niti posebnih plačil in priznanj - sicer pa takrat tudi niso bila v modi.

Naj poudarim, da je služba poklicnega usmerjanja na Slovenskem že v svoji začetni fazi opozorila na važno problematiko - usposabljanje duševno in telesno prizadetih otrok in mladostnikov. Meško se je v to problematiko študijsko poglabil. Ugotovil je, da bo treba posvetiti za uspešnejši razvoj te službe posebno pozornost šolski psihologiji. Vključil se je kot šolski psiholog v kolektiv vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani, kjer je organiziral psihološko službo in opravil s tem kot prvi šolski psiholog na Slovenskem pomembno pionirsko delo. Vsakdo, ki je kakršnokoli delo začel, ve, kako je vsak začetek težak, posebno če gre za povsem novo dejavnost. Šolska psihološka služba nima še sedaj ugodnih pogojev, pri čemer niti ni najpomembnejše pomanjkanje prostorov in denarja, marveč razumevanje učiteljev za to specifično pedagoško delo med učenci za učence. Meškovo delo so mnogi spremljali „od daleč“, da se je pogosto čutil osamljenega; vendar tudi tu ni klonil, skušal je uresničiti svojo zamisel, za dobro duševno prizadetih otrok in mladine. Posrečilo se mu je.

Tako se je z delom, z branjem, s poglavljanjem v naše življenjske razmere itd. seznanjal predvsem s problematiko usposabljanja otrok in mladostnikov z motnjami v duševnem razvoju. Kot tak se je moral nujno vključiti v prizadevanja društva za pomoč mentalno nezadostno razvitem, kjer je sodeloval z referati, pri društvih in s prispevki za list republiškega

odborna „Zbornik“. Leta 1969 je sodeloval na velikem posvetovanju o problematiki dela z duševno prizadetimi na Slovenskem, ki ga je marca tistega leta organiziral republiški odbor društva za pomoč duševno prizadetim SRS, prispeval pa je tudi lepo razpravo iz svoje bogate prakse z duševno prizadetimi za publikacijo o gradivu posvetovanja.

Stopil je v pokoj, da bi nekoliko lepih let posvetil sebi, družini, razmišljanju, branju in obdelovanju svojega vrta. Žal svojega pokoja ni dolgo užival. Ob zimskem semestru 1970 smo zvedeli, da bo leha. Drevesa umirajo stoje. Nenadoma se je zrušil hrast. Izgubili smo našega dragega in nepozabnega Jakoba Meška...

ALBIN PODJA VORŠEK

Iz hetitske književnosti

126. zvezek knjižnice Kondor prinaša besedila iz hetitske pismenosti. V knjigi „Kralj bojev“ se seznanjamo s kulturo Hetitov, o katerih je bilo pred XX. stoletjem bore malo podatkov in precej več odprtih, neraziskanih vprašanj. Silvin Košak je poskrbel za uređitev in prevod posameznih besedil, ki dajejo nekako zaokroženo podobo hetitske kulture od približno 1750. pr. n. št. do 1200 pr. n. št. Posamezni deli govore o dokaj različnih področjih od mitologije, zakonika, vojaške zaprisege, pa do biografij, zgodb in pesmi. Silvin Košak je pripravil tudi prepotrebno kratko spremno besedo ter opombe z razpredelnico.

Žalutve, a na čigav rovaš?

V tehtnem članku (Delo, 30. oktobra 1971) je Milena Štepančič pisala o dehumanizaciji vzgoje in pouka. Govorila je o vrednotenju vzgojnih predmetov, kakršno zasledimo v novih osnutkih predmetnika in učnih načrtov za osnovno šolo. Na tem mestu je treba pridati še kakšno besedo. Kot likovnik bi govoril predvsem o svojem predmetu.

1. Predvsem: beseda reforma pomeni napredek.
 2. Nedvomno je novi predmetnik nedosleden. Naše pripombe so bile že na aktivih lanske leto odbite.
 3. Kdo bo odgovoren za nastalo škodo?
 4. Likovni pouk se je v preteklih letih kvaliteto povzpел verjetno najvišje. Nova vrednotenja estetskih (tolikokrat izgovorjeno: vzgojnih) predmetov bodo „zahvala“ pedagoškemu delavcu, ki so toliko storili za dvig slovenskega osnovnega šolstva.
 5. V novem osnutku predmetnika zasledimo nove primanjkljaje v urah (6. razred). Likovni pouk postane v sedmem (osemem) razredu skupaj z glasbenim izbirni predmet. Torej: manj tedenskih ur, manj možnosti za uspešno delo.
- Daleč je že čas, ko smo sklenili, naj traja obvezno šolanje osem let. Osem razredov - ne šest!
- Po novem bi se za marsikoga obvezno šolanje končalo v šestem razredu. Dolžnost likovnega pedagoga je otroka pripegljati do pubertete in v puberteto. Most do pubertete je likovnikova ključna naloga in hkrati najbolj občutljivejša točka mladega človeka. Otrok se v

nizjih razredih le pripravlja, da bi v sedmem in osmem razredu zajemal likovne pojme z veliko žlico. O tem poslušamo na akademijah in likovnih aktivih. Praksa resnico potrjuje. Bomo pustili na cedilu one, ki likovno vzgojo najbolj potrebujejo.

Nezrelo bi bilo zahtevati, naj otrok sam odloča o teh zadevah. Otrokove odločitve bodo večidel otroške. Pristranske bi znale biti tudi odločitve otrokovih staršev ali skrbnikov. Likovni in glasbeni pouk spada najprej v področje človekove kulture in kasneje v področje splošne izobrazbe. Potrebna sta vsakomur, celotna, neokrnjena.

Mnogot otrok je večstranskih, vsestranskih. Kakšen bo njihov odnos do neobveznega predmeta?

6. Od nekdanje stokamo zaradi slabe strokovne zasedenosti na osnovnih šolah. Z krčenju števila tedenskih ur (imamo manjše in večje osnovne šole) ter ob mačehovskem ravnanju z glasbenim in likovnim poukom se bodo težave šolskih uprav še povečale. Na manjših šolah bo še več univerzalcev, ki bodo počevali več predmetov.

7. Ravnotežje med vzgojnimi in izobraževalnimi predmeti (ki že dolgo hira) bomo še bolj porušili, kar bo nedvomno vplivalo na otrokov psihični razvoj.

Pri likovnem pouku je v enem razredu ob eni nalogi (vaji, poskusu) možnih mnogo pravih, dobrih rezultatov. Vsak od učencev išče svojo rešitev. Naprežanje v iskanju novega (svojega) vpliva na rast otrokove samozavesti in samostojnosti. Šolsko likovno delo ne koristi izključno likovni raz-

gledanosti in likovnemu okusu posameznikov.

Likovni pouk učenca umsko ne obremenjuje, pomeni pa veliko stimulacijo za ostalo šolsko in izvenšolsko delo.

8. Teorija nosi pri likovnem pouku manjši del bremena. V otrokovem likovnem delovanju od zgodnjega otroštva do pubertete prihaja do naravnih, močnih sprememb. Tretješolček zmore v eni šolski uri (45 minut) dokončati ne le eno likovno delo. Sedmošolec (osmošolec ...) potrebuje ob stopnji svojega psihofizičnega razvoja mnogo več časa, da enako likovno nalogo zanj zadovoljivo konča. Otrok je tedaj poln strahov, boji se črte, barve. Njegov odnos do likovnega dela (kakor tudi do vsega ostalega) je kritičen. Doslednost, natančnost, samokritika se v njegovi zavesti stalno izmenjujejo. Risarsko, slikarsko, oblikovalsko delo teh otrok teče v nadaljevanjih skozi več tednov v odvisnosti od teme, motiva, tehnike (pa še česa).

S skrajno nepedagoškimi prijemmi (ena ura tedensko) trgamo šolsko delo in dejstvo je, da je delovno vzdušje mogoče obdržati le z velikanskimi pedagoškimi naporji. Že vsaka manjša anketa med osmošolci (sedmošolci) pove, koliko ljubše so jim naloge (vaje ...), ki jih zmorejo končati v dveh šolskih urah. Vemo pa, koliko koristnega nudijo tem ljudem daljše ter zahtevnejše naloge!

Specifičnosti likovnega pouka na osnovnih šolah je treba videti, jih priznati in upoštevati, kadar želimo sestavljati nove predmetnike, učne načrte ali na kratko - reforme.

R. TERPIN

ZAKAJ JE UČENČEVO ZNANJE SLOVENŠČINE POD POVPREČJEM

Zdi se, da smo slavisti na poklicnih šolah najbolj problematični. Najpogosteje nam direktorji, predstojniki, razredniki očitajo, da jim znižujemo procent uspeha z negativnimi ocenami. Strokovnjaki, mojstri in starši pa tarnajo: Mar je slovenščina najvažnejši predmet? Se vam zdi, da je za avtomehanika potrebna? Nikoli je ne bo rabil v poklicu...

Naš družbeni razvoj, predvsem pa današnji standard omogočata učencu neverjetno veliko možnosti odtujevanja oziroma odmikanja od njegovih dolžnosti. Zdi se, ko da družba sama prav sistematično odgaja učenca v čim bolj sproščenejši, svobodnega in vsestransko uporabljivega, a obenem „upogljivega“ človeka, čes, dajmo mu vse možnosti uveljavljanja in znanja, uresničimo mu čimprej vse želje itd. Njegovi možgani so že zgodaj natrpani z vse-mogočimi recepti, kako se bo čim bolj znašel v življenju, omamljajo ga z bliščem lahkega življenja in s hitrim zaslužkom. Na voljo so mu torej vsa možna komunikacijska sredstva, a rezultat? Poneumljanje, nasilstvo, kriminal — tedniki, revije, radio, televizija, glasba, film, šund — ga torej „vzgajajo“.

In kaj zmore ob tem na primer slovenščina z estetsko vzgojo? Tako rekoč nič. Najslabše pri tem pa je to, da imajo starši še najmanj smisla otroke navajati na branje dobrih knjig, jih voditi v gledališče in na koncerte ali na razstave. Če pa bi želeli, da bi bili njih otroci tudi v tem bolj razgledani, potem je pa to dolžnost šole, pravijo.

In kaj zmore šola, konkretno torej slavist, učitelj glasbe ali ikovnega pouka (na poklicnih

šolah je tudi glasbeni in likovni poduk delo slavista!)? Mar naj na drugi stopnji še zmerom podučuje osnovnošolsko slovnico? Večkrat je prisiljen, da se spoprime z njo — toda v nedogled tega ne more delati. Učence slovnice je pač treba poglobiti, razširiti, učenca moramo zdaj pripraviti na bolj samostojno učenje in mišljenje in seveda izražanje. Učence je torej nujno potrebno pripraviti do tega, da bodo začeli brati dobre knjige. Samo kako? Verjetno so še v osemletkah radi brali, zdaj pa, ko jih je prevzela delavnica, nimajo več volje. Prosti čas porabijo za vožnje z avtomobili, kino, nogomet in podobno. Moral bi delati čudeže, da bi jim zbudil veselje do knjig. Nesmiselno in brez haska je neprestano jih opozarjati na pomen dobre knjige. Obvezno branje je le izhod v sili. Največkrat predpisano ali pa po zgledu osemletke le navedba vsebine, brez kakršnih koli lastnih misli ob doživetju, ki naj bi jim ga knjiga dala. Enostavno je ne doživljajo. Še manj se ob branju zgledujejo po slogu in jeziku. In če jih povprašajo, kdaj in katero knjigo so prebrali, omahljivo odgovarjajo: Se ne morem spomniti, ne vem, menda je bilo že davno... V šolski nalogi z naslovom: Kaj najraje berem, so najpogostejši odgovori: detektivski in pustolovski romani, Antena, Stop, morebiti še kak športen časopis. Nemalo pa je tudi takih, ki ne vedo kaj napisati, ker sploh nič ne bero...

Glasbene ure s klasiki jih utrjujejo. Zdi se, da sicer poslušajo, ampak nič ne slišijo... Ob razlagi likovnih umetnin z diapozitivi gledajo raje skozi okno ali pa prebirajo Ante-

no... Zmerom več je takih učencev, ki ne znajo samostojno povedati niti enega stavka po prebranem odlomku iz čitanke, in zmerom več takih, ki ne znajo niti najbolj enostavnega stavka napisati brez napake. Šolske naloge so skrajno neurejene, čeravno jih neprestano opozarjamo na koncept, čeprav se koncept učimo pisati, čeprav se od poprave do poprave ubadamo z zmerom istimi napakami. Pisava teh nalog bi utegnila zanimati grafologa, tako je nečitljiva in svojevrsna, daje misliti tudi na duševne stiske in hibe učencev, čemur pa ni zmerom vzrok le mladostna površnost, zaletavost, neuravnovešenost. Osebna prizadetost, veselje do predmeta, volja po znanju pa niso vzrok, da se učenci le uče slovenščino, marveč predvsem strah pred popravnimi izpiti. Zato je v redovalnicah najpogostejša dvojka pri tistih učencih, ki so umsko prizadeti, ali ne zmorejo pozitivno odgovarjati pri predmetu, ki že po naravi zahteva več duševnega napora in samostojnosti in je torej njihovemu interesu za bolj vsakdanje in realne stvari tuje, odmaknjene, zaradi česar so se verjetno tudi odločili za poklicno šolo. Zmerom več je tudi učencev, ki so prepričani, da je slovenščina z estetsko vzgojo zanje popolnoma nepotrebno zlo — in če že mora biti, jo pač ravnodušno sprejmejo. Še tako odlični slavisti ne more tu nič napraviti.

Ugotovljamo, da so učni načrti prenatrpani, da je estetska vzgoja odveč (posebno, ker je ne uče strokovnjaki), in so že zmanjšali število ur v prid nove-

mu predmetu obramba in zaščita. Ugotovljamo, da bi morali učence naučiti predvsem pravilnega in lepega pismenega in ustnega izražanja (tega bi ga morala naučiti že osnovna šola), da imamo seveda za poklicne šole najslabši kakovostni izbor učencev, da po delavnica se zmerom prevladuje zelo ohlapna, nepravilna in popačena govorica, da slovenščina ostalih predavateljev ni vedno na ustreznih ravni, da tihe vaje pri ostalih predmetih več škodujejo kot koristijo, ker jih predavatelji jezikovno ne popravljajo, ugotovljamo, da bi morala biti poudarjena skrb za čistoč jezika in izražanje učencev pri vsaki učni uri in ne samo pri slovenščini, in tako naprej in tako naprej. Te ugotovitve so stare prav toliko, kolikor let že učim; torej več kot dvajset let lepo ugotavljam, kaj mora biti in česa ne, rešitve pa ni... Zato pa je kriv slavist, ker nima pravega prijema, ker ne zna dobro učiti, ker je prestrog, ker preveč zahteva od učencev — torej problem je za mnoge še zmerom slavist ne pa učenec. Mnogi slavisti v tej borbi s slabo učencevo delavnostjo in revnim znanjem sprejmejo rešitev — znižajo raven in zahteve. Tako si prihranijo jezo od „zgoraj“, dajo pač boljši red in mirna Bosna! Če pa še dalje vztrajajo pri srednji ravni, potem se stalno bojiš med zadostnimi in nezadostnimi ocenami. Mnogokje menijo, in to predvsem tisti, ki ne uče slovenščine, da so ocene rezultat predavateljevega dela in znanja. Slišimo celo, da se radi izživljamo s trpinčenjem učencev...

Dejstvo je, da je rezultat znanja slovenščine na poklicnih šolah, pa verjetno tudi na drugih šolah, pod povprečjem. Za primer bom navedla stanje, kakršno je v razredih, kjer učim. Že več let se giblje povprečna ocena znanja iz slovenščine ob koncu prve redovalne

konference od 1,80 do 1,90, ob koncu letnika (s štirimi in pol meseci) pa 2,00 do 2,10. Letos se je povprečje prve redovalne konference 1,60 do 1,700 le minimalno dvignilo ob koncu šolskega leta na 1,72 oz. 1,90.

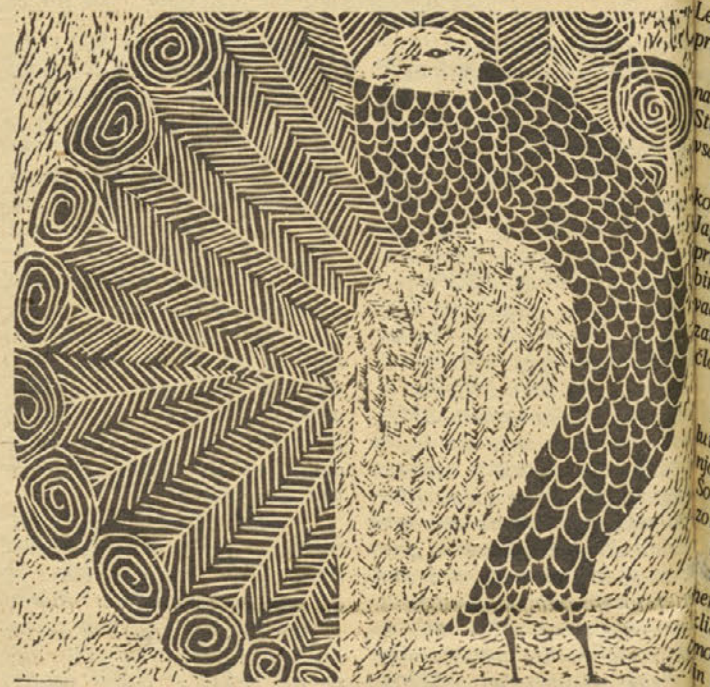
Primeri kažejo na brezupno stanje znanja, če seveda zahtevaš od učencev le nekaj več od tistega, kar so se naučili v osemletki. Ne vztrajam togo pri učnih načrtih, nasprotno, prilagam jih učencevi zmogljivosti in njegovi potrebi, krčim snov, luščim jo do jedra, do najvažnejših in najbolj potrebnih dobrin, ki naj koristijo učencu ne samo v poklicu marveč predvsem v življenju. In pri vsem tem se mi zdi, opravljam Sizi-fovo delo. Mirne duše bi seveda lahko naredila boljše umetno povprečje, že zaradi ljubelega miru.

Verjetno bo vneti pedagog pripomnil: Ne pozna metode, ne zna zbuditi zanimanja. Le kaj bi z metodo, osamljeni slavist, ko je pa toliko močnejših

in mogočnejših dejavnikov, odtujujejo in vznemirjajo učence! Poglejmo samo neblogje in nepravilno slovenščino propagandnih glasilih, v napisih nalepkah, na reklamah, lepah prislunih govoricah raznih govornih po radiu in televiziji posebno razgovorom z mediji... In koliko staršev lahko danes nudi otrokom kulturo izobrazbo? Koliko staršev žali, tudi učiteljev pa vidimo gledališčih, na koncertih, razstavah? Koliko staršev tudi učiteljev pa bere dobre knjige? Mar ni tudi zanje tura le zabava: popevkarstvo, šund, kič, pa morda malo sperta? Televizija pa je, največ edini stik s kulturo, če je že programu.

Čemu bi ne pogledali res v oči in si priznali, da je tukaj hudo narobe z našo družbo s hlastanjem po materialnih dobrinah, z našim zmerom površnim, plitkim načinom ljenja?

NADA MATIČEK

PA v (linorez — Sagadin Tatjana, osn. šola „Martina Konaška“ ribor—Tezno)

Iz naših republik

Redukcija šolske mreže

Redukcije šolske mreže, ki nastajajo zaradi razseljevanja podeželja ali pa tudi zgolj zaradi proračunskega varčevanja občin so se, kot vemo, več ali manj premostile z organizacijo avtobusnih prevozov otrok v šolo. S tem so kolikor toliko rešeni problemi pouka, vasi pa pogrešajo sedaj učitelje kot družbene osebnosti na vasi. Dopisnik iz občine Buje se npr. pritožuje, da se taka odsotnost občuti v družbenopolitičnih organizacijah, v odborih krajevnih skupnosti, v gospodarskih organizacijah, pogrešajo pa učitelje iz podeželja tudi v občinskih odborih. Od učitelja ali

učiteljice, ki se sam ubada z večoddelnim poukom — če šola v kraju ni sploh ukinjena — ni mogoče zahtevati, da naj bo kot skoraj edini izobraženec še pobudnik in svetovalec v družbenem življenju ter organizator prireditve; največkrat ima poleg službe še dovolj osebnih problemov. Tako ostajajo vasi vedno bolj osamljene; tudi to ne spodbuja mladih, da bi ostali navezani na dom.

(Školske novine, Zgb., br. 13)

V občini Kotor Varoš, BiH ne obiskuje obvezne šole 340 učencev, kljub temu da je tam 25 šol, zgrajenih večinoma po

voini, v središču vasi. Izostane nje opravičujejo predvsem previsoko normo oddaljenosti 5 km za nižjo in 7 km za višjo stopnjo. Nekateri učitelji pravičeno lagajo, naj bi se norma znižala. Svet za šolstvo pa meni, da je začel potem izostajati še v tistih obveznikih, ki se obiskujejo vsaj sedaj. Problem je še v tem, da učencev, ki stanejo telesno bolj razviti, ni mogoče sprejeti na osemletni brez končane nižje stopnje. Tako ostaja brez pouka tudi otrok, da bi samo v tej obliki zadostovali za celo osemletno (Prosvjetni Gaj-Sarajevo, br. 3)

Kdo pa zdaj uči fiziko?

Nekaj podatkov o 7. d razredu na šoli „Vlada Kobala“ — Pobrežje, Maribor

Za razliko od nekaterih drugih listov objavljamo samo podatke. Na osnovi teh naj si vsakdo sam sestavi resnično podobo o položaju na šoli.

Šola „Vlada Kobala“ ima 30 razredov in zajema predvsem otroke industrijskega predmestja Maribora. Sedmi razredi so štirje (4). Poprečni učni uspeh ob polletju je bil na celotni šoli 78,6 %, v 7. d razredu 61,8 %.

V prvem polletju so se kot učitelji fizike izmenjali v 7. d razredu trije učitelji: Jureš, Lukežič in Nagami. Po polletju je razred prevzel Rajko Kogelnik, ki uči fiziko sedmo leto. Poučuje tudi v drugih razredih. Velja za strogega, toda ne krivičnega učitelja. Dve uri je poučeval v 7. d razredu — tretjo uro so bili v razredu le 4 učenci. Ostali so odšli v bližnjo slaščičarno.

Na roditeljskem sestanku so starši zvedeli, da vsi dijaki, ki so skupno zapustili pouk, prejmejo vedenje dobro — kar ima za posledico tudi ukor ravnatelja. Do konca leta lahko izboljšajo tako učni uspeh kot tudi oceno iz vedenja. Odvisno je od učencev in posredno tudi od staršev. Če ocen ne popravijo, bo primer vpisan v matične liste in v karakteristike ob koncu osnovne šole.

S posredovanjem organizacijske enote zavoda za šolstvo v Mariboru so bile ocene dobro iz vedenja — in vse posledice — preklicane. Fiziko poučuje dalje Rajko Kogelnik tudi v 7. d razredu.

Eva Kmentova: „Marija“ (1967 — beton)

Kramljanje ob mariborskem primeru

Najprej te moram pomiriti, dragi kolega. Praviš, da te je zadeva ujezila in da se nikakor ne moreš strinjati z vsem, kar so pri tem rekli in napisali. Morda imaš celo prav, toda tvoja ihta kljub vsemu ni upravičena.

Najbolj zameriš časnikarjem, čes da so zadevo napihovali in ji dali dosti večji poudarek, kot ga je zaslužila. Ne bodi tako natančen! Časopis hoče biti aktualen, senzacije pa so dobrodošle. Samo pomisli, „učenci strajkajo“, le koga ne bi pritegnil tak zapis.

Trdiš, da so poročali enostransko. To pa ni res. Se še spominjaš slovite „boštanijske afere“? Vidiš, takrat je bilo drugače. Poleg članka čez celo stran, ne da bi objavili mnenja več ljudi, so natisnili tudi karikature učiteljice, ki je s kuhalnico mahnila učenca po prstih. Naslov pa je govoril o srednjeveški šoli in ne le o preživeli vzgoji.

Da so bili časniki tam okrog razpodani, da so jih nosili učenci v šolo in se veselili, ker bodo učitelja seznanili z normativi za ocenjevanje? Tega ne verjamem, to trdijo zlobni jeziki.

Ne spominjam se več, kako so poročali, ko je na športnem dnevu padel učenec iz gondole. Ti praviš, da je imel čuden prizvok stavek „učitelja ni bilo v gondoli“. Jaz ne mislim tako, saj je vsakemu bralcu jasno, da je za 30 učencev potrebnih 5 gondol, torej učitelj v nobenem primeru ne more biti v vsaki poleg. Ko so pisali o „nesreči pri telovadbi“, so naknadno objavili tudi sporočilo šol-

skega vodstva in zadeva je bila urejena, mar ne? Ne bodi tako občutljiv in ne išči dlake v jajcu, dragi kolega!

Zdi se mi, da je učitelj premočno strpljiv in včasih tako hitro reagira, kot da bi se čutil ogroženega. Pa mu nihče ničesar noče, da ne govorim o fizični ogroženosti, o čem takem v naših dnevnikih že dolgo nisembral. Če bi se tisti, kateremu je nadobudnež vrgel petardo, nasmehnil, namesto da mu je pripeljal zausnico, mu ne bi bilo treba plačati 60.000 kazni. Več tolerance, kolega!

Veš, tvojega mišljenja, da je bil tale dijaški štrajk z vzgojnega vidika škodljiv, pa ne odobravam. Premisli, slo je za kolektivno, da ne rečem revolucionarno akcijo, ki je uspela in brez dvoma dvignila samozavest organizatorjev. Tokrat so se učenci sicer združili v slabem, ta način menda res ni najboljši, toda ko bo prišel čas, bodo z enakom odločnostjo izpričali svojo kolektivno zavest in se zavzeli tudi za dobro.

Da je ocenjevanje problem, se strinjam, še zdaleč pa ni več tak, kot je bil nekoč. V mnogih razredih že imamo 100 % uspeh, v drugih se mu približujemo. Saj je tudi pri vas podobno, kajne? Kar zadeva nezadostno oceno za eno samo vprašanje, čeprav „ključno“, pa res ne gre, moraš priznati. Sicer sem slišal, da je na bližnji šoli dal učitelj v eni uri za eno vprašanje kar 20 negativnih ocen, pa ni bilo nič. Komu ne bi kdaj popustili živeci, vendar pametni učitelji in pametni učenci tako stvar še vedno sami uredijo.

Tu gre za nekaj drugega, dragi kolega. Še marsikaj se zgodi med šolskimi zidovi, ampak kdo bi vse obehal na veliki zvon. Treba je čuvati ugled. Razrednik zataji kakšen konflikt pred kolegi, učitelji pred ravnateljem, ta pred inšpektorjem, pa tudi ni treba, da bi prav za vse vedela Ljubljana. Nerodni pomočnik ravnatelja pa je pozabil na „ugled“ in se je v pedagoški vnemi spomnil na neke vzgojne

elemente. In namesto da bi gladil, če je treba tudi za vsako cenovno ukrep. Diplomacija pa taka!

Tebi ni všeč, da bi otrokom razložili, zakaj so morali zameriti priljubljeno učiteljico, kaj če bi slo za vzroke pravne ali moralne narave. Ne bodi tako ozek, kolega, morda za to sploh ni slo, saj pa zakaj naj bi učenci učitelja idealizirali, saj je tudi on človek napako.

Trdiš, da delo vzgojitelja ni administrativno, temveč globoko moralno. Imaš prav. Toda da bi zaradi tega morali biti z učiteljem prizanesljivi in ne bi smeli otrok seznaniti z vsako njegovo napako. Ne, to ni potrebno. Vzgoja in vzgojitelj nista tabu. Če bodo učenci malo bolj kritično gledali na učitelja in hkrati, seveda, tudi na tehtali njegove besede, jim ne bo škodovalo!

Namiguješ, da učitelji hitro pokažemo s prstom na kolega in obsodimo. Nam se kaj takega, kajpak, ne bi pripetilo, ker so pedagoške osebnosti. Kadar razpravljamo o podobnih stvareh v lektivah, je to dobronamerno in — preventivno. Da je neki nadrejeni svetoval očetu, kako naj sestavi prijavo zoper učitelja, ki je učil učenca, je groba izmišljotina.

Dragi prijatelj, tudi tvoj primer s tistim medicincem, ki ga polomil, mi ne ugaja. Praviš, da so njegovi šefi in strokovno znanje hitro spravili zadevo iz dnevnikov, čes, naš poklic ni naravniški, treba je ohraniti zaupanje vanj, strokovne probleme pa objaviti v strokovnem tisku. Ti se odkrito poteguješ za cehovstvo, pa je, ne zameri, čisto negativno!

Dragi kolega, na štej mojih besed za hudo, čeprav se povsod ujemava. Ko se bo še kaj podobnega zgodilo, pa se spet oglasi.

VELIMIR BATOVIČ

LIST INFORMATOR

št. 1882, sreda 22. III. 1972

(Mesečni dodatek „Javne službe“ št. 7-8)

Objavlja

ORIENTACIJSKI NAČRT STATUTA OSNOVNE ŠOLE NA OSNOVI PREDPISOV SR BOSNE IN HERCEGOVINE

Naš primer izdelave statuta osnovne šole (vključuje tudi odredbe ustreznih ustavnih amandmajev) bo rabil kot orientacija in pomoč pri izdelavi ustreznega samoupravnega akta na vsaki osnovni šoli v državi.

NAROČILNICA

INFORMATOR, Zagreb, Ilica 24

Nepreklicno naročamo:

list INFORMATOR za leto 1972 po ceni 550 dinarjev

izvodov

Plačali bomo na vaš ziro račun:

INFORMATOR, predplačilo,
Zagreb, 301-1-7604

Pošiljko pošljite na naslov:

Točen naslov

Naslov službe, oddelka ali ime naročnika

Kraj, ulica in hišna številka, številka pošte in poštne predala

Datum:

Zig podjetja

Podpis odgovorne osebe:

informato

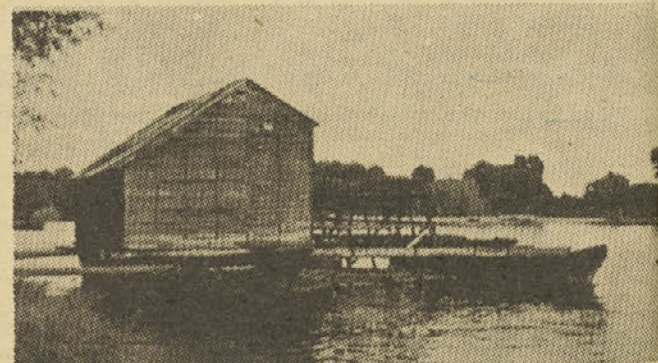
DIMITRIJE – DIMO JOVANOVIĆ

Melodije jedne ljubavi

Predstavljamo vam knjigo o Sloveniji, ki nosi naslov MELODIJE JEDNE LJUBAVI. Pisatelj pripoveduje o njej:

Na osnovi del književnikov, pesnikov, slikarjev in grafikov, dramaturgov in glasbenikov slovenskega naroda so se mi odprla vrata v spoznanje bojev in trpljenja slovenskih ljudi, spoznanje njihove moči, čistost narodne zavesti kot trdne korenine socialne in nacionalne strukture. Vse to je osvetljevalo moje pisanje – iz tega je nastala knjiga MELODIJE JEDNE LJUBAVI, podoba Slovenije v njenem povojnem razvoju in samoupravnem ustvarjanju. To melodijo sestavljajo sekvence o naprednem in revolucionarnem gibanju, materialnem in kulturnem razvoju, zajemanju naravne lepote in turistično urejenih predelov. Z meditacijami z mesti in spomeniki narodno-osvobodilne borbe po vsej Sloveniji sem poskušal prikazati ljubljene kraje v revoluciji. V knjigi ni pozabljena stara zgodovina mest, prav tako upoštevam filmsko poezijo današnjega stanja. Skozi projekcijo duševnosti treh oseb sem tako rekoč posnel vso Slovenijo: pesnik, žena in hladni spremljevalec doživljajo različno srečanje s kraji. Tako ima bralec možnost, da dobi objektivno podobo.

Melodija te velike avtorjeve ljubezni, ki se je začela v težkih in mučnih dneh bolezni in zdravljenja, odzvanja na vsaki strani te izjemno dobre knjige in hkrati priča o pisčevem ponosu: s tem svojim delom vrača deželi del svojega dolga. Avtor pravi: – Nisem si izmišljal besed, temveč sem posnemal razgovore plodov in hribov, beležil sem besede dolin.

PODATKI O KNJIGI:

Knjiga obsega okrog 700 strani, obravnava okrog 500 različnih motivov in prav toliko je slik (barvnih in črno-belih). Tiskana je na formatu 25 x 29 cm z umetniško opremo in umetniškim tiskom, vezana je v celo platno. Izdajo sta prevzela BORBA iz Beograda in OBOD iz Cetinja tako za Slovenijo kot za Jugoslavijo.

NAROČILA SPREJEMA „PROSVETNI DELAVEC“, POLJANSKA 6, LJUBLJANA.
CENA V PREDNAROČNINI JE 100 DINARJEV, CENA V PRODAJI 200 DIN.

NAROČILNICA:

Nepreklicno naročam izvodov knjige MELODIJE JEDNE LJUBAVI v prednaročninski ceni 100 dinarjev.

Knjigo pošljite na naslov:

Priimek in ime:

Kraj, ulica, številka:

Pošta:

Celoten znesek bom plačal takoj po prejemu knjige na tekoči račun PROSVETNEGA DELAVCA: 501-8-26/1

svojeroden podpis naročnika:

uslužben pri:

Kinematografi prikazujejo

LETALIŠČE je ekranizirani roman Arthurja Hailerja. Obravnaval naj bi skoraj vse težave, ki lahko doletijo človeka. Glavni prizorišči – letališče ter ladja letala – sta veliko bolj pomembni kot kulisi, ki naj mozaični zgradbi zgodbe dasta potrebno dinamičnost, kot pa simbol modernega življenja. Zaradi svoje strukture diši film po naftalinu. Je pa v njem nekaj čudovitih portretnih skic, ki so jih ustvarili Helen Hayes, Gorge

Kennedy, Maureen Stapleton in Burt Lancaster.

m. b.

VELIKA ZMEDA V PARIZU je ponesrečena komedija brez francoskega duha. Filma ne moreta rešiti niti Bourvil niti posrečena ideja profesorja, da uniči televizijske antene na strehah svojih učencev in jih tako reši pred neznanjem in televizijskimi zablodami.

m. b.

MALI VELIKI MOŽ (FEST 72) je najnovejši film Arthurja Penna. Struktura filma je zanimiva. V svoji biti razkroja človekove predsodke v njihovih koreninah. Ves film je iskanje čistih odnosov med ljudmi, ne le med rasami, odpor do nasilja in iskanje pravice. Mogoče nekoliko bolj skrito kot pa smo tega vajeni v njegovih dosedanjih filmih.

m. b.

PO MILOSTI BOŽJI (FEST 72) je nenavaden film Nina Manfredija, ki je obenem scenarist filma in nosilec glavne vloge. Črni humor – poln zdrave elementarnosti in smisla za poezijo, odpira moralne probleme specifičnega italijanskega ambienta. Spoprijema se s predsodki vseh vetrov in vseh nians. In ker so v Italijanih verski predsodki najbolj zakoreninjani, so le-ti podani skozi rešeto razuma in čustev. Nenevaden in dragocen film, ki naj bi ga gledali tisti, ki od filma zahtevajo nekaj več kot zgolj zgodbo.

m. b.

Italijanski film INSPEKTOR STERLING spada v vrst zelo slabih kriminalk. Nobena komponenta (igra, režija, ideja) ne rešuje tega filma. V filmu nastopa tudi naša igralka Beba Lončar, ki film samo dekorira.

n. d.

Vojni western TOPOVI ZA CORDOBO spada med filme, ki ne prinašajo nič novega in so namenjeni predvsem za prijetno razvedrilo. O vsebini filma ni kaj dosti povedati. Razuzdani vodja mehiških vojakov v imenu revolucije ukrade ameriški vojski dragocene topove, ki jih mora uničiti lepi igralec George Peppard. Vendar: tista populacija ljudi, ki rada gleda take vrste filmov, bo prišla na svoj račun.

V Ljubljani pripravljajo projekcijo sovjetskega risanege filma. Te risanke ne prinašajo nič novega niti po estetski plati niti ne po inventivnosti.

Film ZAKON V PEKOSU naj bi bil nekakšna parodija na western. Mislim, da se režiserju ta namen ni posrečil; posrečil se mu je le zelo dolgočasen in razvlečen film.

Letopis v 2.000 izvodih

Gradbeni šolski center Borisa Kraigherja v Mariboru bo ob koncu letošnjega šolskega leta izdal že IX. letnik svojega tradicionalnega POROČILA. Publikacija, ki izide ob koncu vsakega šolskega leta, je neke vrste letopis, ki ga tiskajo kot knjigo na brezlesnem papirju z obsegom okrog 200 strani in v nakladi 2000 izvodov. Knjiga je bogato ilustrirana s fotografijami, ki prikazujejo delo učencev pri njihovem teoretičnem in praktičnem delu ter vseh drugih šolskih dejavnostih. V njej je podana celotna učno-vzgojna problematika s prikazom učnega uspeha učencev vseh šol centra, s seznamom predavateljev, učencev, delodajalcev, pri katerih so v učnem razmerju učenci poklicnih šol. Posebno mesto zavzema vsakoletna šolska kronika, dokumentirana s fotografskimi posnetki posameznih dogodkov. Sklepi del Poročila predstavljata obsežna literarna priloga „Naša snovanja“ s prispevki učencev in vzgojiteljev gradbenega šolskega centra.

Prva številka Poročila je izšla leta 1964 – v letu, ko je po štirih letih šolanja opravljalo 43 absolventov šole prvi zaključni izpit.

Prvi letnik Poročila je izšel v 800 izvodih. Sedaj se je naklada povečala že na 1700 do 2000 izvodov. Ker je Poročilo namenjeno tudi učencem gradbenega šolskega centra, je razumljivo, da se je povečalo hkrati s povečanim vpisom učencev na šolah centra tudi število naročnikov. Poročilo GŠC pa ni namenjeno samo učencem teh šol, temveč tudi vsem delodajalcem, družbenopolitičnim organom in vsem, ki pomagajo pri uresničevanju učno-vzgojnega procesa ter se zanimajo za delo na GŠC.

Gradbeni šolski center Borisa Kraigherja v Mariboru tesno sodeluje z gradbenimi podjetji mariborske regije in republike, katerih kadri se izobražujejo na centru. Ta podjetja nudijo tudi finančno pomoč, ki omogoča redno izhajanje Poročila; nekatera od njih pomagajo pri tem že od izida prve številke.

TEHNIŠKA KMETIJSKA ŠOLA MARIBOR, Vrbanska 30

razpisuje prosto delovno mesto učitelja za predmete biologija in varstvo rastlin za nedoločen čas

Pogoj: dokončana agronomska fakulteta in dve leti ustrezne prakse. Stanovanja ni na voljo.

SVET ŠOLE PRI OSNOVNI ŠOLI DOBOVA

razpisuje prosti delovni mesti za nedoločen čas – učitelja za fiziko in tehnični pouk – učitelja za glasbeno vzgojo

Pogoj: PRU ali P
Nastop službe 1. 9. 1972.

Razpisna komisija GLASBENE ŠOLE KAMNIK

razpisuje naslednja prosta delovna mesta: učitelja klavirja, P, s polno učno obveznostjo za nedoločen čas učitelja za kitaro, STU, s polno učno obveznostjo za nedoločen čas

Razpisni rok 15 dni po objavi. Pismene prijave sprejema razpisna komisija Glasbene šole Kamnik.

Naš list „ne živi“ samo od sestavkov redakcije, pač pa v veliki večini od člankov zunanjih sodelavcev in dopisnikov iz raznih krajev. Kdor piše, ve, da je dosti lažje neko stvar razložiti in opisati na dolgo kot na kratko – vendar pa si v sedanjem času naglice vsi želimo, da bi bilo v listu čim več dobrih, zgoščenih in kratkih sestavkov. V imenu uredništva in bralcev vas

dragi sodelavci in dopisniki

prosimo: pošljite nam čim bolj pretehtane in zgoščene članke. Tako bo odpadlo nepotrebno krajsanje in večkrat tudi nadaljevanje iz številke v številko. Se nekaj prosimo: pošiljajte nam po možnosti pretipkane sestavke. Te je mnogo lažje brati, odpadejo pa tudi morebitne napake zavoljo nepravilnega tolmačenja v naglici napisanih besed.

Upamo, da nas boste razumeli, in se priporočamo za sodelovanje.

UREDNIŠTVO